

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 18. huhtikuuta 2011

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 4 56. vuosikerta

Konevitsan luostaria on jälleenrakennettu 20 vuotta

Ristisaatto lähdössä pääkirkon ovelta kiertämään kirkkoa yläkirkon ja koko luostarin temppelijuhlissa. Kuva: Heikki Hänninen.

Tänä keväänä tulee kuluneeksi 20 vuotta siitä, kun luostaritoiminnan elpyminen alkoi Konevitsan Jumalanäidin syntymän miesluostarissa sotaa seuranneiden vuosikymmenten jälkeen Konevitsan saarella Laatokalla, entisellä Vpl. Pyhäjärvellä.

Kevätalvella 1991 luostari palautettiin Venäjän Ortodoksiselle Kirkolle. Ensimmäiset luostarin väestä saapuivat saarelle 28.5.1991.

Tuolloin alkoi luostarin jälleenrakentaminen, jonka 20-vuotisjuhlaa vietetään 25.6.2011 Pyhittäjä **Arseni**

Konevitsalaisen muistopäivänä.

Jälleenrakentamisen 20-vuotisjuhlintaan voi osallistua Konevitsa ry:n matkalla 22.-24.7. mihin ajankohtaan osuu yksi luostarin vuotuisista merkkipäivistä, Konevitsan Jumalanäidin ikonin juhla.

Nykyisen muodon v. 1393 perustettu luostari on saanut 1800-luvulla. Parhaimmillaan luostarissa oli ennen sotia noin 300 munkkia. Nyt vuodenvaihteessa luostarin veljestössä oli 16 jäsentä mukaan luetuna luostarin nykyinen johtaja, v. 2008 alkaen tehtävässä toiminut igumeni **Aleksandr**.

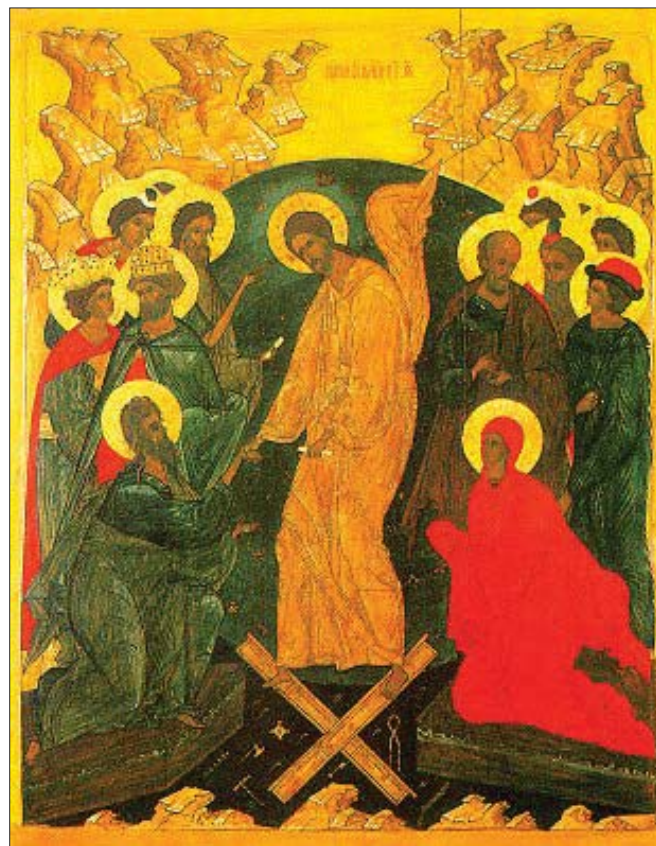
Muut veljestön jäsenet ovat yksi skeemaigumeni, neljä pappismunkkia, neljä munkkidiakonia, kaksi mantia-(täys)munkkia, kaksi viitankantaja(puoli)munkkia ja kaksi noviisia.

Parhaillaan luostarissa eletään suuren paaston aikaa ja valmistaudutaan pääsiäisjuhlan viettoon. Tänä vuonna pääsiäistä vietetään sekä Suomessa että Venäjällä samaan aikaan.

Jälleenrakentamisen 20-vuotisjuhlintaan voi osallistua 22.-24.7.11 järjestettävällä matkalla Konevitsalaisen Jumalanäidin ikonin juhlaan.

Vuoden pääjuhlaa vietetään 25.6. Pyhittäjä **Arseni** Konevitsalaisen muistopäivänä.

SIVU 10

Novgorodilainen 1500-luvulta peräisin oleva Pääsiäiskoni.

Pääsiäisikoni

Pääsiäisajan ikoni kuvaa Kristuksen tuonelaan astumista ja kuolleiden herättämistä ennen Hänen ylösnousemistaan.

Näissä sommitelmissa kuvataan Kristusta herättämässä Adamia ja osassa myös Eevaa kädestä nostamalla. Kaikissa näissä aihe on sama, sommitelma on vain erilainen.

SIVU 16

Kukkojen sukuseuran tunnusmerkit näkyvät Jari Kukon kotona, ja lapset Pinja ja Lassi Kukko osaavat myös ne tunnistaa.

Yleinen syyttäjä on kotosalla leppoisa isä

Kun työskentelee yleisenä syyttäjänä, joutuu kohtaamaan elämän koko kirjon pikkurötköistä kansainvälisiin rikollisrinkeihin.

Varatuomari, kihlakunnansyyttäjä **Jari Kukko**, 48, on mm. ratkonut Suomen suurinta pirtujuttua, kun salakuljetuskoplan tekijöitä jäi kiinni Tampereella. Tämän vuoden tammikuussa Pirkkanmaan käräjille päätyi iso huumausaineita kaupitellut porukka.

Ennen kuin käräjille asti ja tuomionlukuun päädy-

tään, on syyttäjän käsissä paljon esiselvitystyötä.

Työnsä vastapainona karjalaisuutensa Jari Kukko nauttii elämästä perheen parissa Lempäälässä. Takana on myös täysi vuosi koti-isyyttä kahta pientä lasta hoitaen.

Jari on myös Kukkojen sukuseuran aktiivi.

SIVU 8

Teologian tohtori

Teologian tohtori **Mika Nokelainen** toimii Diakonia-ammattikorkeakoulun Porin ja Turun yksiköissä yliopettajana. Pyhäjärveläiset juuret kantavat ja merkitsevät liittymää vahvaan perinteeseen, jossa karjalaisella kulttuuritaustalla on vahva osuutensa.

SIVU 5

18. huhtikuuta 2011

Säätiömme kuulumisia

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokouksessa Sastamalassa päätettiin mm. tämän vuoden toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelman toteuttamisesta vastaa Säätiömme hallitus hyväksytyn talousarvion puitteissa.

Hallituksemme kokoontuu tarvittaessa ja käytännössä 6-8 kertaa vuoden aikana. Hallituksen kokoukset toimitetaan varsinaisille ja varajäsenille, hallintoneuvoston puheenjohtajille sekä Vpl. Pyhäjärvi-lehden päätoimittajalle. Säätiön asiamies/taloudenhoitaja toimii kokouksen sihteerinä. Kokoukset kestävät 2-3 tuntia, mutta kokousvalmisteluineen ja pitkät välimatkat huomioiden monien kohdalla koko päivän.

Karjalan Liitto on tärkeä yhteistyökumppanimme ja sen järjestämiin moninlaisiin tilaisuuksiin osallistumme vuoden aikana. Tulevista tilaisuuksista mainittakoon sääntömääräinen KL:n liittokokous 14.5.2011 Helsingissä ja kesäjuhlat 17. - 19.6.2011 Turussa, jonne riennämme osallistumaan sankoin joukoin. Karjalan Liiton piiritoiminnassa meidän edustajia toimii aktiivisesti usean piirin alueella.

Suvannon seudun säätiöiden ja seurojen yhteistyöhön ja toimintaan olemme osallistuneet jo usean vuoden ajan mm. sukututkimuksen saralla.

Vpl. Pyhäjärvi ja Sakkola järjestävät yhteisen matkan Kannakselle 19.-22.5.2011, jolloin tapaamme samalla entisen kotiseutumme paikallisviranomaisia. Muutama paikka on vielä vapaana ripeille halukkaille.

Yhteistoiminta jatkuu Sastamalan seudun Museon ja Käkisalmen Museon kanssa tänäkin vuonna.

Toimintaamme kuuluu myös yhteydenpito Helsingissä toimivan Vpl. Pyhäjärvi seura ry:n, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun kerhojen kanssa sekä heidän toimintansa kannustaminen ja tukeminen.

Opiskelevaa nuorisoa tuemme jakamalla vuosittain apurahoja opiskelijoille.

Arvoisat lehtemme lukijat! Mitä vielä puuttuu? No tietysti tulevat Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Sastamalassa heinäkuun 16. ja 17. päivinä Vammalan Karjalaseura ry:n järjestämänä. Näistä juhlista annamme tarkempaa tietoa Vpl. Pyhäjärvi-lehden ja nettisivujen välityksellä. Kuten huomaatte, Säätiömme on monessa toiminnassa mukana.

Hyvää Pääsiäistä ja kevään odotusta kaikille lehtemme lukijoille!

YRJÖ S.
KAASALAINEN

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Lotta Svärd -järjestö syntyi 90 vuotta sitten

Suomen ainutlaatuisen Lotta-Svärd -järjestön perustamisesta on kulunut 90 vuotta.

Ensimmäinen varsinaisen Lotta Svärd -yhdistys oli perustettu 19. marraskuuta 1918 Riihimäellä. Nimi otettiin Johan Ludvig Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoiden runosta Lotta Svärd. Runo kertoo naisesta, joka lähti miehensä mukana sotaan auttamaan ja miehensä kaaduttua jäi hoitamaan haavoittuneita sotilaita.

Suojeluskuntain ylipäällikön eversti **Didrik von Essenin** 29. elokuuta antaman päiväkäskyn ohessa oli vetoamus Lotta Svärd -yhdistyksien luomisesta suojeluskuntien yhteyteen, ja siitä tulikin vuosina 1919-1920 useiden suojeluskuntien kumppaneiksi. Vuoden 1919 lopulla oli enemmän tai vähemmän järjestäytyneitä Lotta Svärd -osastoja maassamme jo yli 200.

Maaliskuun 22.-23. päivinä tuli kuluneeksi 90 vuotta siitä, kun eri puolilla maata toimineiden lottayhdistysten muodostamien lottapiirien edustajat kokoontuivat Helsingin Upseerikasinolle perustamaan valtakunnallista järjestöä ja hyväksymään sille nimen ja säännöt.

Säännöissä tehtiin tarkka osastojako, mihin lottia si joitettiin heidän taitojensa mukaan. Lopulta keskusjohtokunta totesi käyttökelpoisiksi seuraavat jaostonimet: lääkintä-, muonitus-, sekä varus- ja keräysjaosto. Järjestön kasvaessa ja organisaatiokyvyn kehittyessä, myös sota-aajan muuttuneissa oloissa, jakoa täydennettiin ja hieman muutettiin.

Järjestö oli aseeton, vapaaehtoinen naisten maanpuolustusjärjestö, joka 1920- ja 1930-luvuilla tunnettiin kautta maan harmaista puvuistaan, palvelualltudesta ja vaatimattomuudestaan: Vaadi aina eniten itseltäsi -tunnuksella.

Lotta Svärd -järjestön toiminta perustui kaikessa vapaaehtoisuuteen. Jäsenmäärä nousi jo 1930-luvun lopulla yli sadantuhannen. Suurimmillaan järjestö oli jatkosodan aikana, jolloin lottia oli noin 232 000. Väestömäärään suhteutettuna se oli maailman suurin naisten vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö.

Sotien 1940-1944 aikana lottien panos oli niin arvokas, että sitä on vaikea määrittellä. Yhteistyössä noin 232 000 lottaa ja pikkulottaa urakoi kukin koulutuksensa mukaisella paikalla. Heistä 90 000 lottaa palveli rintamaolosuhteissa.

Pyhäjärven lottien johtokunta. Istumassa vasemmalta rouva Bertha Pusa, rouva Ilma Larinen, rouva Edit Sjöblom, seisomassa vasemmalta opettaja Hanna Immonen, neiti Selma Pusa, rouva Jenny Relander ja rouva Hanna Haikonen. Kuva Impi Wiikan kirjasta Vpl. Pyhäjärvi, kappale kannakselaisvaiheita.

Syyskuussa 1944 jatkosodan jälkeen solmittuun välirauhansopimukseen vedoten valvontakomissio vaati valtioneuvoston lakkauttamaan Lotta Svärd -järjestön ja järjestön varat luovutettavaksi valtiolle. Lottapuvun käyttö kiellettiin ja se vaadittiin hävitettäväksi. Lakkauttamisen jälkeenkin lottia tarvittiin kui-

tenkin joukkojen kotiuttamisen yhteydessä ja vielä pitkään Lapin sodan aikana armeijan tehtävissä ja evakkojen siirroissa.

Lotta Svärd -järjestön työstä vaiettiin julkisuudessa 40 vuotta. Lottatoiminnan osuus ja arvo maanpuolustuksessa alkoi kuitenkin lopulta tulla esiin eri yhteyksissä 1980-luvun

puolivälistä lähtien. Konkreettisesti lottien ja Lotta Svärd -järjestön merkitys sai valtiovallankin täyden tunnustuksen vuosina 1991 ja 2001 Finlandia-talossa pidetyissä tilaisuuksissa.

Lottien keski-ikä on nyt 88 vuotta.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Pyhäjärven lotat järjestäytyivät 1920

Pyhäjärven ensimmäisen historiikki-teoksen kirjoittanut maisteri **Impi Wiika** kirjoittaa paikallisesta Lotta-Svärd yhdistyksestä mm. seuraavaa:

Sama isänmaallisuuden mieli ja maanpuolustushenki, mikä tuli esiin Pyhäjärven miesten toiminnassa, vallitsi myös naisväen keskuudessa. Pyhäjärven naiset vapaussodan aikana hankkivat rintamalle eväitä ja varusteita, jotka rintamantakainen esikunta toimitti perille. Mutta sodan jälkeenkin naiset tahtoivat olla mukana tuomassa osuutensa maanpuolustustyön hyväksi.

Pyhäjärven naiset ompelevat ja lahjoittivat pitäjänsä suojeluskunnalle lipun. Ja kun Lotta-Svärd-yhdistyksiä alettiin perustaa maamme, oli Pyhäjärvenkin naisten keskuudessa kypsyntä ajatus sellaisen perustamisesta.

Perustamiskokous pidettiin helmikuun 27. päivänä 1920 Taubilassa agronomi **Väinö Robert Lehtosen** kodissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi maisteri **Impi Vikman**. Perustetun yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin Konnissan maamieskoulun johtajan rouva **Ina Brummer**. Hän joutui kuitenkin jonkin ajan kuluttua muuttamaan paikkakunnalta. Pit-

käaikaisen ansiokkaan työn lottien puheenjohtajana suoriutui asemapäällikön rouva **Ilma Larinen**. Hän myös johti vuosikautia lottakuoroa, jota työtä hänen muutettuaan paikkakunnalta jatkoi opettaja **Mertta Korhonen**.

Pitkäaikaisia johtokunnan jäseniä olivat rouva Larisen lisäksi apteekkarin rouva **Edit Sjöblom**, rouva **Bertha Pusa**, tohtorinna **Hanna Haikonen**, nimismiehen rouva **Jenny Relander**, neiti **Selma Pusa**, opettaja **Hanna Immonen** ja nimismiehen rouva **Kerttu Aalto** sekä rouva **Hanna Pusa**.

Vuodesta 1934 vuoden 1937 alkuun puheenjohtajana oli opettaja **Daisy Karilainen**, joka joutui kuitenkin pyytämään eroa, sillä apulaispula ja lisääntyvä lapsiparvi pakotti hänet keskittymään entistä enemmän kodin piiriin. Karilainen toimi sittemmin vuosina 1942-44 lottien varapuheenjohtajana, ja silloin hänen käsissään oli oman kylänsä pikkulottien johto.

Lottien puheenjohtajan tehtävä tuli 1937 opettaja **Sirkka Lavasteen** hoidettavaksi. Viimeinen puheenjohtaja, jonka toimikausi jäi olosuhteiden pakosta lyhyeksi, oli rouva Bertta Pusa.

Hanna Pusa toimi sihteerinä kahdeksan vuoden

ajan. Viimeinen sihteerini oli kunnankirjuri **Anni Toivainen-Rajakallio**.

Kun Kokkolinnassa valmistui, saivat lotatkin sieltä oman tyyssijän. Lotat pitivät myös huolen tarjoilun järjestämisestä kaikkiin Kokkolinnassa pidettäviin juhliin. Samoin he huolehtivat vapaussodan sankarihaudan kukista ja hauta-alueen hoidosta ja myöhemmin yhdessä marttojen kanssa sotien sankarihautojen hoitamisesta.

Pyhäjärven lotat rakensivat viimeisinä kotiseudulla vietettyinä vuosina Lottapirtin kirkolle kunnantalon läheisyyteen. Pirtissä tarjoiltiin virvoitusjuomia, korviketta ja ruokaa. Ruokalahvilassa oli palkattu emäntä ja hänellä aina kaksi lottaa vuorollaan apulaisina.

Pitäjän lotilla oli myös oma sotaorponsa, jolle he kuukausittain maksoivat sotakummiaavustuksen.

Vuoden 1943 lopussa toimi osa Pyhäjärven lottia vielä siirtolottina. Pyhäjärvellä oli silloin kirjoilla 273 lottaa. Komennuksella oli heistä 58. Pikkulottatoiminta alkoi samana syksynä hyvin vilkkaana.

Vuoden 1944 syksy "riisti kotiseudun ja ennen vuoden loppua lakkautti lottajärjestön toiminnan".

-MRT

Sukututkijat paneutuivat sodan lapsiin ja sotasurmiin

Huhtikuista Suvannon seudun Sukututkimuspiiriin kokoontumista Karjalatalolla Laatokka-salissa isännöivät pyhäjärveläiset sukututkijat. Paikalla oli 27 osallistujaa. Päivän puheenjohtajana toimi **Kauko Hinkkanen** ja pöytäkirjaa piti **Eija Savolainen**. Alustuspöytäkirjat kuultiin pyhäjärveläisiltä **Teuvo Leinoselta** Sodan lapsista ja **Antero Pärssiseltä** Vanhan Suomen läänintileistä, josta aiheesta hän on luennut kirjoittaa tässä lehdessä.

Pyhäjärveläissyntyinen Teuvo Leinonen on toiminut aktiivisesti Evakkolapset -yhdistyksessä, jota hän oli perustamassa v. 2002. Viime vuosina hän on toiminut mm. sodan lapsia edustavien eri järjestöjen yhteistyöryhmässä.

Käsitteeseen Sodan lapset sisällytettävistä ryhmistä suurin on evakkolapset, millä tarkoitetaan talvi- ja jatkosodan aikana ja jälkimaaningeissa evakkomatkan kokeneita lapsia. Heitä arvioidaan olevan elossa toista sataa tuhatta. Sotalapset ovat toiseksi suurin ryhmistä. Heitä lähetettiin Suomesta sodan kauhuja turvaan muihin Pohjoismaihin vv. 1939-1946 noin 80.000. Sotaorpoja, joiden määräksi on arvioitu 55.000-60.000, on elossa on noin 40.000. Sodan lapsiin lukeutuvat myös saksalaisten sotilaiden lapset, joita syntyi vv. 1941-1944 yhteensä noin 700 lasta. Heitä ovat siviili-

Pyhäjärveläisjuurinen Eija Savolainen Helsingistä kirjasi sihteerinä ylös sukututkijoiden tapaamisesa päätettyjä asioita. Hänen oikealla puolellaan sakkolalaistaustainen Leena Repo Mäntsälästä ja Vuokselassa sukujuuret omaava Jyrki Warvas Vihdin Nummelasta.

sotavangit, sodan jalkoihin jääneitä vanhuksia ja lapsia, joita oli yhteensä noin 2.000 sekä myös jatkosodan siviiliveteraanit, joilla tarkoitetaan Neuvostoliiton partisaanien hyökkäyksen uhriksi joutuneita. Syksyllä 1944 rauhansopimuksen jälkeen piti internoida lähes kahdeksi vuodeksi saksalaiset ja unkarilaiset ihmiset sekä heidän puoliset ja lapsetkin, yli 200 henkeä.

Teuvo Leinonen on luennut käsitellä aiheita Sodan lapset myöhemmin tässä lehdessä julkaistavassa artikkelissa.

Suvannon seudun kylänimistöä, joka aihe on todettu sukututkimuksien kannalta tärkeäksi selvittää, kertoi **Kari Ola**. Näyttää kuitenkin siltä, että selvitys-

hanketta on lykättävä tuonnemmaksi, koska ryhmän voimavarat ovat sidoksissa muualla, kuten Sotasurma-projektissa.

Osmo Tuokko kertoi vuosia 1914-22 sekä vuoden 1918 sotasurmia Sakon, Pyhäjärven, Metsäpirtin, Raudun ja Vuokselan pitäjissä tutkivan ryhmän työstä väliaikatiotoja. Arkistomateriaalia, jota ei ole vielä ehditty ryhmässä käydä lävitse, on runsaasti. Työ on kuitenkin edennyt niin, että harkittavana on, olisiko mahdollista koota aineistosta julkaisu jo noin vuoden kuluttua.

Neljästi vuodessa kokoontuvien Suvannon seudun sukututkijoiden ensimmäisestä kokoontumisesta tulee ensi vuonna kuluneek-

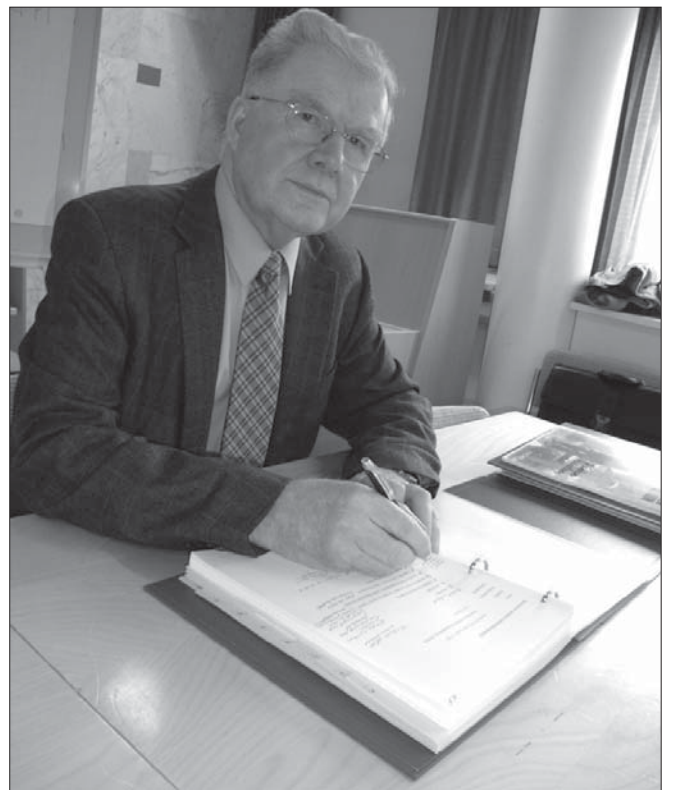
Sodan lapsista sukututkijoille alustanut helsinkiläinen Teuvo Leinonen (vas.) ja häntä vastapäätä istunut hämeenlinnalainen Ulla Kaasalainen ovat molemmat Pyhäjärvellä syntyneitä.

si 10 vuotta. Sitä päätettiin juhlistaa lauantaina 14.4.2012 pidettävällä tilaisuudella, jonka suunnitelluun on jo aiemmin nimetty Antero Pärssisen johdolla toimiva suunnittelu-ryhmä.

Seuraavat kokoontumiset tänä vuonna ovat Karjalatalolla rautulaisten isännöimänä 24.9.2011 Galleria-salissa ja vuoden viimeinen 26.11.2011 metsäpirttiläisten isännöidyssä Laatokka-salissa.

KAARINA
PÄRSSINEN

Kauko Hinkkanen toimi päivän puheenjohtajana pyhäjärveläisten isännöimässä Suvannon seudun sukututkimuspiirissä.

Elämää Vpl Pyhäjärven Kahvenitsalla 1700-luvun puolivälissä

Helmikuun lehdessä kerroin viimeksi 1769-75 verotuskartoista Pyhäjärvellä. Seuraavassa lyhyesti mitä noista kartoista ja niihin liittyvistä taulukoista löytyy. Esimerkkinä Kahvenitsan kylä, jossa esi-isänikin ovat tuolloin asuneet.

Kartoissa on erittäin selkeästi kuvattu pelto-, niity- ja metsälohkot maanlaatuineen ja pinta-aloineen. Ne on merkitty seitsemälle verotilalle.

Taulukko-osassa on lueteltu myös verotilojen asukkaat ikäryhmittäin sekä karja tuona ajankohtana. Kahvenitsassa ja Puikkosissa on asunut 328 henkilöä, yhteensä 63 perhettä. Heillä on ollut käytössään 42 taloa. Karjaa on verotuksen tekijä laskenut: 42 hevosta, 156 lehmää ja 435 lamasta.

Asiakirjaan kuuluu myös mielenkiintoinen selvitys elämästä näillä kylillä. Seuraavassa kartan tekijän **Carl Cydenin** teksti Economisk bärettelse suomennettuna

taloudelliseksi katsaukseksi.

ANTERO
PÄRSSINEN

Taloudellinen katsaus

Laatumääritys yllä mainittujen tilojen omistuksista. Niiden vanhemmat ja nuoremmat aaderiluvut saa tietää niistä tehdyistä kuvauksista.

Edellä mainitut taloudet sijaitsevat Käkisalmen eteläisessä maakunnassa ja Pyhäjärven pitäjässä 25 venäläistä virstaa Käkisalmen linnoituksesta ja sataviisitoista virstaa merestä ja kappeli-kaupunki Viipurista.

Peltojen maanlaatu edellä mainituilla tiloilla muodostuu punaisesta tai valkoisesta hiekkamullasta, poikkeuksena muutamat harvat paikat, jotka ovat savensekaisia. Peltoja hyödynnetään kolmella viljelyllä siten, että kaksi kolmasosaa kantaa satoa ja yksi kolmasosa lepää. Sato vuoroviljelyllä nousee kolmi-

tai nelinkertaiseksi ohralla. Ruis kylvetään syksyllä Laurin ja Olavin messun välillä, kypsyä seuraavana vuonna samaan aikaan, ohran ja kauran kylvö tehdään keväällä kesäkuun alussa ja kypsyä heti rukiin jälkeen, papujen ja herneiden kanssa toimitaan samalla tavalla, myös kylvetään keväällä enimmäkseen samaan aikaan kuin ohra.

Vehnää ei viljellä paikakkunnalla. Sato korjataan sirpeillä, sidotaan ja asetetaan kuhilaille kuivumaan. Samoin kuin ruis, ohra ja kaura, mitkä sitten varastoidaan kunnes ne talvella keritään puimaan. Samoin pavut ja herneet haasioidaan kuivumaan, minkä jälkeen ne puidaan.

Humalatarhoja eivät nämä asukkaat ole tehneet, paitsi —ainoastaan muutamat — sen lisäksi vanhoilta ajoilta jätettyjä pellon nurkkia, minkä takia talon tuskin tarvitsi omistaa varastoa.

Niityt ovat osaksi vanhoja luonnon niittyjä, suurilta osin metsästä raivatuja sekä nykyisten asukkaiden että heidän esi-isänsä toimesta. Satunnaisesti lieinee muutamain paikoin viljeltyjä niittyjä, jos asukkailla on ollut kyky siihen. Metsämaat ovat jokseenkin taseisia ja hyvin kivisiä kangasmaita, myöskin on muutamia sora- ja hiekkaharjuja.

Soita ja sammalikkoja ympäröivät useimmissa paikoissa kaskimaat, jotka kasketaan keväällä niin pian kun lehti on puussa täysikasvuinen, osaksi syyspuolella rukiin ja ohran korjuun välillä.

Vuosi sen jälkeen kun keväällä poltettiin kaski: jos vanhasta metsästä on tullut kenttä (pelto) ei sitä kynnetty ennen rukiin korjuuta, vasta silloin siemen mulataan, mutta jos metsä on nuorta ja vähän aikaa sitten tullut ensi kertaa käytetyksi, kynnetään toisen kerran ja ruis kypsyä samalla tavalla

kuin peltoon kylvettyä. Jos maa on hyvää, kynnetään sänki samana syksynä ja kylvetään seuraavana vuonna rukiille. Mutta jos maa on laihaa, kylvetään tataria, mitä tosin viljellään aika vähän tällä seudulla. Ohraa ja kauraa viljellään myös metsässä, osaksi kaskissa osaksi kylvöissä suossa. Näissä kylissä käytetään metsiä hyväksi yhteisesti naapureiden kesken pois lukien Litt: XX (H ?), jolla on hienot yksityisomistukset.

Kaloja pyydystetään nuotalla ja haavilla sekä kevätaikaan rysillä ja merroilla Kahvenitsan järvestä saamoin myös Äijänlammesta niin että he hädin tuskin saavat koko kesäksi talon tarpeen.

Kalalajeja ovat hauki, ahven, särki, kiiski sekä pieni norssi, räpys eli muikku. Jakokunta pyydystää niitä talvella yhdessä useiden naapureidensa kanssa nuotalla Kiimajärvestä, mistä syystä joku osa saaliista on pakko

myydä vaikka ne kyllä tarkkaan tarvittaisiin omiin tarpeisiin.

Tervan polttoa ei ole edes omiksi tarpeiksi. Kalan polttamo ja tiilitehdas eivät ole yleisiä. Tuohta ei ole.

Niini - (lehmus) metsiä ei ole. Halonhakkuuta, aidasten ja seipäiden tekoa ei suuressa määrin tapahdu. Talon hirsit eivät nämä taloudet omista, vaan ne pitää ostaa läheisistä naapurikylistä ja pitäjistä.

Jauhomyllyjä on näissä kylissä kolme kappaletta, joilla he voivat syksyisin ja keväisin jauhaa vain omat viljansa.

Maaveron maksajille, jotka jäävät ilman tuloja kun nämä asukkaat ovat menettäneet vuoden kasvun, ei löydy muuta ulospääsyä kuin myydä ainoan karjansa mutta myös sen sijaan hankkia itselleen tuloja rahdin ajolla lähellä sijaitseville saha – myllyille.

CARL CYDEN

Rakkaamme

Hilja Hinkkanen

o.s. Äikiä

s. 16.4.1914 Vpl. Pyhäjärvi
k. 20.3.2011 Kokemäki*Hiljaa voimat uupui,
lähdön hetki läheni.
Väistyi vaivat, tuli rauha,
uni kaunis ikuinen.*

Lämmöllä muistaen

Kauko ja Pirkko**Riku, Paula, Aaro ja Pihla**

Siunaus on toimitettu läheisten läsnä ollessa 9.4.2011.

Kiitos osanotosta.

Kiitos Palvelukoti Ilolan henkilökunnalle
Hiljan hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

**Kauko Johannes
PENSASMAA*** 2. 5. 1926 Pyhäjärvi Vpl
† 14. 3. 2011 Nokia*Syvemmin ei suru voi koskettaa,
kun käsi rakkaimman kädestä raukeaa.
Ei syki enää sydän lämpöinen,
on poissa hän, niin rakas – läheinen.*Kaivaten
Eeva*Nämme voimiesi vähenevän,
tiesimme lähtiäsi lähenevän.
Muistosi kaunis vie eteenpäin meitä
vaikk' sydän on täynnä kyneleitä.
Olet ansainnut levon rauhaisan
ja kiitoksen kaikkein kauneimman.*Ikävöiden
**Tuula ja Jorma
Joni, Lotta ja Friida
Jenni
Timo**Kanssamme kaipaamaan jäivät
muut sukulaiset ja ystävätSiunattu läheisten saattamana. Lämmin kiitos osanotosta
suruumme. Kiitos kaikille Kaukoa hoitaneille.Rakas äitimme, mumمیمme
ja isomumمیمme**Kirsti Annikki
Möttönen**

o.s. Naskali

s. 8.1.1929 Vpl Pyhäjärvi
k. 22.3.2011 MäntyharjuRakkaudella muistaen
**Lapset perheineen
Sisarukset perheineen
Sukulaiset ja ystävät***Väsyneelle lepo ihaninta on,
päästä vaivain alta illan varjohon.
Heittää harteiltansa taakka elämän,
nukkua syliin tuonen lempeän.*

Joh.12. jae 25.

*”Joka rakastaa elämäänsä, kadottaa sen,
mutta joka tässä maailmassa
panee alttiiksi elämänsä,
saa osakseen ikuisen elämän.”*Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa 9.4.2011.
Kiitos osanotosta.**Kirkonsanoma****Ylönousemususko tuo toivon**

Istun keväisessä luonnossa puutarhapenkillä. Ympärläni on monta muuta samankaltaista istuinryhmää ja todella hyvin hoidettu puistopuutarha, jonka kukat ovat aloittelemassa uutta kasvukauttaan. Jokaiseen soppeen on istuimien lisäksi sijoitettu pieni pöytä. Jotkut lukijoista pystyvätkin jo päättämään, että olen Jerusalemissa niin kutsutulla puutarhahaudalla ja odottelen parhaillaan ryhmäni tuloa ehtoollispuvelukseen.

Korviini kantautuu erilaisia ääniä, joista osa tuntuu ensiajatuksena tähän tilanteeseen täysin sopimatonta. Minareetista kiirii korviin äänentoistolaitteiden välittämänä islamilainen rukouskutsu. Liikenteen melu on läheisen linja-autoaseman vuoksi melkoinen. Hälytysajoneuvojen

ulvonta lisää siihen vielä desibelejä ja jostakin etäisyyksien takaa kirkonkellon kaiku on tunnistettavissa.

Tämä kaikki kuuluu tämän päivän Jerusalemiin. Sitten läheltä alkaa kuulua laulua. Melodia on tuttu, mutta kestää jonkun aikaa ennen kuin erotan sanoista, mitä kieltä asianomaiset käyttävät. Pienen hetken päästä toisesta suunnasta alkaa kuulua aivan eri laulu. Täällä on monta kokoon-tumispistettä ja useassa niistä on parhaillaan menossa ehtoollispuvelus. Lähellä on kalliioon hakattu hautakammio, jonka oviaukolla on jono. Monet haluavat käydä siinä sisällä. Tunnelma on hyvin herkkä. Ihmisten kasvoista huokuu iloa ja keskittynyttä rauhaa. Vuosien matkatoive on täyttynyt ja nyt ollaan yhdessä matkan

kohokohdista. Todennäköisesti oikea Herramme hautapaikka on suuren Pyhän haudan kirkon sisällä, mutta siellä ei ole siitä enää mitään merkkejä. Täällä on hautakammio, joka ulko-naisesti muistuttaa kahden vuosituhanneen takaisia kalliohautoja.

Kun ensimmäisen pitkäperjantain hämärtyvässä illassa pieni joukko siirsi Herran ruumiin kalliohautaan, perin harvat olivat tapahtumasta tietoisia. Hänen lähipiiristään vain joitakin oli pakalla. Ohikulkijoita oli toki liikkeellä ja heitä tuntui kovasti hämmäntävän maanjäristyksen kaltainen ääni, joka iltapäivällä vavisutti ihmisten mieltä. Kerrottiin, että temppelin esirippukin oli haljennut. Parin päivän päästä hautausmaalle tyhjäksi ja enkelillä oli viesti: ”Ei hän ole

täällä, hän on noussut kuolleista!”

Sanoma Jeesuksen ylönousemuksesta on todellinen riemuviesti. Kuolema ei ole kaiken päätös, vaan se on meille vielä tässä vaiheessa käsittämättömän uuden alku. Jeesuksen rakkauden tähden meilläkin on toivo uudesta elämästä. Saamme tulla yhdessä toisten kanssa Hänen pöytänsä anteeksiantamuksen aterialle. Tämä ilosanoma on tarkoitettu kaikille ihmisille. Maailman hälyjen keskellä kiirivät kiitosvirret. Niissä on tarjolla pelastus ja toivo Sinullekin! Herra itse on siitä pitänyt huolen. Hänen käsissään ja jaloissaan haavojen jäljet kertovat rakkaudesta, joka antoi itsensä Sinun ja minun ja meidän kaikkien tähtemme.

VEIJO JÄRVINEN

**Hilja-tädin
muistolle**

Äikiän suvun vanhin edustaja täitimme **Hilja Hinkkanen** o.s. **Äikiä** poistui keskuudestamme 20.3.2011. Täitimme syntyi 16.4.1914 **Helena** ja **Aapro Äikiän** perheeseen nuorimpana lapsena.

Lapsuudenkoti sijaitsi Vpl. Pyhäjärven Rotjanlahden kylässä, jossa Hilja sai viettää rauhaisan lapsuuden. Kansakoulun hän kävi Salitsanrannan koulussa. Elämä suuren maalaistalon ainoana tyttärenä yhdessä kolmen hieman vanhemman veljen kanssa ei aina ollut helppoa. Työtä tehtiin jo nuoresta pitäen. Kun kesä koitti, Hilja lähti yhdessä äitinsä kanssa Rantakylässä sijaitsevalle sivutalalle yhdessä suuren lehmäkarjan kanssa. Kerran viikossa isä ja joku pojista kävi tuomassa lisää evästä vieden samalla voiksi kurnutut tuotteet mennessään. Monesti nuori tyttö kärsi ikävästä ja toisten nuorten seuran puuttumisesta, mutta luonnon rauhallisuus ja piipahtaminen läheisen Laatokan rantahietikolle antoi uutta voimaa elää kohden syksyä ja paluuta tuttuun pihapiiriin.

Avioliiton hän solmi 6.6.1937 Lahnavalkaman kylästä kotoisin olleen **Arvi Hinkkasen** kanssa. Nyt jäivät tutut pihapiirit ja edessä oli muutto silloin vielä **Mari** ja **Juho Hinkkasen** isännöimään perheeseen. Työteliäänä ja toisten mielipiteetkin huomioiva Hilja jatkoi elämäänsä uusissa ympyröissä. Toki kostissa käytiin puolin ja toisin ja näin side lapsuudenmaisemiin ja sen tutun pihapiiriin ihmisiin säilyi läheisenä. Perheeseen syntyi **Kauko**-poika keväällä

1939. Sodan uhka leijui rauhahallisten kotimaisemien yllä ja evakkoon lähtö tapahtui yhdessä muiden kyläläisten kanssa kohden Pohjanmaan lakeuksia.

Jatkosodan alkuvaiheessa päästiin muuttamaan takaisin Lahnavalkamaan ja koti siellä oli säilynyt ehjänä ja elämä palasi vähitellen entisiin uomiinsa, kunnes sitten juhannuksen tietämissä v. 1944 edessä oli jälleen lähtö evakkoon, nyt lopullisesti. Sijoitussuunnitelmiin mukaisesti Hinkkasen saivat tilan Kauvatsalta ja perheyhteys säilyi, sillä samaa taloa asuivat appivanhemmat ja Arvin **Eemil**-veli perheineen. Vanhuksien kuoltua Hilja ja Arvi lunastivat tilan omistukseensa. Karjaa kasvatettiin ja tilalla harjoitettiin peltoviljelyä totuttuun tapaan. Me sukulaispojat suoritimme vierailuita tätimme kodissa ensin yhdessä vanhempiemme kanssa ja myöhemmin jo yksinämme. Tädin kodissa oli aina mukava käydä.

Perheen ainoaksi lapseksi jäänyt Kauko valmistui sähköinsinööriksi ja muutti pääkaupunkiseudulle. Sol-

mittuaan avioliiton **Pirkon** kanssa heidän yhteiset, odotetut ja kaivatut vierailunsa jatkuivat Kauvatsalle. Arvipoiso sai läisyyskutsun v. 1986 keväällä ja Hilja-tätimme jatkoi elämäänsä nyt yksinään. Tädin ei tarvinnut kuitenkaan olla yksin, sillä monet naapurit ja sukulaiset kävivät häntä tervehdimässä. Tuleha taas käymä, totesi tati meille hyvästelyn yhteydessä. Leskenä oloa kertyikin sitten peräti 25 vuotta. Viimeiset kahdeksan vuotta tati vietti Ilolan palvelutalossa. Hyvin hän sopeutui talon elämään. Sanomalehdet luettiin tarkoin ja niistä Vpl. Pyhäjärvi-lehti antoi tietoa siitä, miten muut pyhäjärveläiset jatkoivat elämäänsä. Liikuntakyky katosi sairauksien myötä ja loppuajankoina myös näkö alkoi heikentyä. Tämä ei kuitenkaan lannistanut tädin elämänhalua, sillä avulias henkilökunta yritti parhaansa mukaan auttaa elämän tärkeissä asioissa.

Vaihtelua elämään toivat Kaukon perheen vierailut, ja erityisesti tati nautti siitä, että pojanpoika **Riku** yhdessä vaimonsa **Paulan** ja lapsiensa **Aaron** ja **Pihlan**

kanssa kävivät katsomassa. Nuoren perheen oman paikan löytäminen tässä kiireisessä elämänrytmissä tuntui olevan isoäidille hyvin tärkeää. Kun muutama vuosi sitten teimme työryhmänä Salitsanrannan koulupiirin kirjaa, tädin muistutieto oli tärkeänä apuna niin kuvien henkilöiden tunnistuksessa kuin muunkin tiedon tarkistuksessa. Kun me nuoremmat kävimme entisellä kotiseudulla, saimme varautua erittäin tarkkaan selvitykseen, miten olivat paikat Pyhäjärvellä sillä hetkellä. Viime vuoden lopulla Hilja-tädin elämä alkoi sitten heikentyä. Sitkeästi hän taisteli kuitenkin vuoden vaihteen yli ja vain muutamaa viikkoa ennen 97-vuotissyntymäpäiväänsä myöhään sunnuntai-iltana tapahtui lähtö viimeiselle matkalle. Rikas elämänkaari, joka piti sisälleen kaksi raskasta evakkomatkaa ja monta eri asuinpaikkaa, oli päättynyt.

Hilja-tädin siunauksen Kauvatsan kirkossa toimitti pastori **Pirkko Järvinen** tuoden puheessaan esiin vainajan harvinaisen pitkän ja vaiherikkaan elämän. Muistotilaisuudessa puhuivat lisäksi **Markku Tuomikorpi**, ja veljenpoika **Aarni** muisteli puheessaan yhteistä eloa suurperheessä Rotjanlahden Mikkolan tilalla. Monet hauskat tapahtumat olivat jääneet pienen pojan mieleen, jotka nyt tädin poismentyä nousivat lähes 80-vuotiaan Aarnin muistikuvina elävästi esiin.

Vaikka iäkäs täitimme on nyt poissa keskuudestamme, kiittollisin mielin muistellemme hänen rikasta elämänkaartaan ja kunnioitamme sitä sitkeyttä, mitä hänen elämänsä varsinkin viimeisinä vuosina kuului.

REINO ÄIKIÄ

Raivaajaperheen pojasta tuli teologian tohtori

Pyhäjärveläiset juuret omaava **Mika Nokelainen** väitteli vuosi sitten Helsingin yliopistossa teologian tohtoriksi. Hänen vanhempansa **Eino** ja **Bertta Nokelainen** ovat kumpikin syntyneet Pyhäjärvellä. Isä oli kotoisin Konnitsasta ja äiti puolestaan Saapurusta.

Sodan jälkeen molemmat perheet asettuivat Hämeenkyröön ja avioliiton solmittuaan nuori pari jäi asumaan isän kotitalalle, jonka pellot isovanhemmat olivat raivanneet hakattuun metsään Heinijärven kylässä.

Mika on veljeskolmikon nuorimmainen, joka syntyi 1968. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Hämeenkyrön lukion 1987. Rippikouluikäisenä hän koki uskonnollisen murroksen ja sen myötä hän löysi paikkansa seurakunnan nuorten joukossa. Mielessä oli haave opinnoista eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, mutta nuorisopappi sai hänet innostumaan teologiasta todetessaan, että paljon haastavampaa on auttaa ihmisiä kuin eläimiä.

Tutkijan tielle

Valmistuttuaan Mika innostui jatko-opinnoista. Hänen perusopintoihinsa liittyvän laudaturseminaarin aiheena oli ”Kirkko kulttuurilaitoksena!”.

Valmistuminen osui kuitenkin pahimpaan lama-ai-

kaan, jolloin seurakunnissa nuorille papeille oli tarjolla vähän paikkoja. Hän onnistui samaan assistentin sijaisuuden yliopistolta ja näin pappisvihkimyksen oli mahdollinen. Myöhemmin kolme vuotta siirtolaispappina Tanskassa antoi melkoisia kokemuksia nuorelle papille ja avasi monia uusia näkökulmia.

Tutkimustyö alkoi kuitenkin viehättää entistä enemmän. Häntä kiinnosti kahden kansankirkon ruohonjuuritason rinnakkaiselo omassa maassamme. Tällaisesta aiheesta aineiston saaminen oli kuitenkin perin ongelmallista. Kun uskonnollisen yhteisön ja valtion väliset kytkennätkin kiinnostivat, väitöskirjan aiheeksi tuli ortodoksisen kirkkokunnan ja valtion suhteiden muotoutuminen Suomessa 1917-1922.

Ortodoksinen kirkko 1917

Venäjän vallankumousvuosi 1917 aiheutti Suomen ortodoksisessa kirkossa todellisen uudelleen arvioinnin tarpeen. Kirkon keskusjohto oli tuohon saakka ollut Venäjällä.

Suomessa tässä kirkossa oli havaittavissa kaksi toisistaan selkeästi poikkeavaa näkemystä. Kansallismieliset vaikuttajat halusivat suomalaistaa kirkkoa ja vapauttaa sen entisen emämaan holhouksesta. Kirkon johto oli kuitenkin vah-

vasti edelleen venäläisten hallussa.

Valamon luostarissa syksyllä 1917 pidetyssä kokouksessa päätettiin anoa itsenäisempää asemaa. Lokakuun vallankumous aiheutti muutoksen, jossa asioihin oli ryhdyttävä etsimään uusia vaihtoehtoja. Yhteydet Venäjän äitikirkkoon katkesivat ja taloudellinen tuki loppui myös.

Valtion puolella joillakin tahoilla oli voimakasta epäilyä ortodoksien luotettavuudesta juuri näiden vanhojen sidonnaisuuksien vuoksi. Tästä huolimatta **J. K. Paasikiven** hallitus suhtautui myönteisesti ortodokseihin: kirkkokunta pääsi valtionavun piiriin ja sai verotusoikeuden. Lisäksi kirkkokunnan järjestysmuoto ja suhteet valtioon järjestettiin marraskuussa annetulla asetuksella. Perustuslakeihin kuuluneeseen hallitusmuotoon (1919) tuli viittausssäänös ortodoksisesta kirkosta. Se vahvisti käsitystä ortodoksisesta kirkosta Suomen toisena kansalliskirkkona.

Uskonnonvapauslaki 1922

Tämä laki sinetöi sekä luterilaisen että ortodoksisen kirkon aseman suhteen valtioon. Ne saivat kumpikin selkeän julkisoikeudellisen aseman. Pienet vapaakirkot jatkoivat toimintaansa yhdistyspohjalta. Luterilaisella kirkolla oli oma kirk-

kolakinsa ollut jo runsaat puoli vuosisataa.

Nyt ortodoksitkin ajautuivat vahvasti valtion syliin. Kirkkokunnann piirissä eli toive saada hyvin itsenäinen asema maailmanlaajuisessa ortodoksiperheessä. Joillakin tahoilla haaveiltiin varsin itsenäisestä ”heimokirkosta”, johon olisivat tulleet Venäjän Karjalan, Suomen ja Viron ortodoksit.

Venäjän kirkon holhouksesta vapautuminen pysyi myös selkeänä tavoitteena. Valtioneuvos **Emil Nestor Setälä** ymmärsi kuitenkin ortodoksien kirkon kanonisen järjestyksen ja hyvin pitkälle hänen myö-

tävaikutuksellaan saatiin Suomen ortodoksinen kirkko siirrettyä Konstantinopolin ekumeenisen patriarkan alaiseksi.

Näin toimien kirkko alkoi saada entistä enemmän myös suomalaisia piiriteitä. Muutos ei kuitenkaan ollut helppo. Erityisesti Valamon luostarissa ajanlaskuriita aiheutti vahvan repeämän ja pitkäaikaisen särön rauhalliselle kehitykselle. Tilanne oli huomattavasti parempi Pyhäjärvellä sijainneessa Konevitsan luostarissa.

Tästä eteenpäin

Mika Nokelaisen väitöskirjan käsittelemä ajanjakso

päättyy uskonnonvapauslain syntyyn.

Aihe tuli perusteellisesti käsitellyksi eikä tutkijalla ole tarkoituksena jatkaa enää tämän asiakokonaisuuden selvittelyä. Hän toimii tällä hetkellä Diakonia-ammattikorkeakoulun Porin ja Turun yksikössä yliopettajana.

Myös perhe, aviopuoliso ja kolme kasvavaa poikaa tarvitsevat isää.

Pyhäjärveläiset juuret kuitenkin kantavat ja merkitsevät liittymää vahvaan perinteeseen, jossa karjalaisella kulttuuritaustalla on vahva osuutensa.

VEIJO JÄRVINEN

Kirsti Möttösen muistolle

Kirsti Möttönen, o.s. **Naskali**, kuoli 22.3.2011 Mäntyharjulla. Hän syntyi Pyhäjärven Tolsterniemessä 8.1.1929 **Aleksanteri** (1901-81) ja **Maria** (1900-80) **Naskalin** neljästä lapsesta toiseksi vanhimpana.

Talvisodan alettua joutui Kirsti äitinsä ja kolmen sisarensa kanssa evakkotai-paleelle. Viiden päivän matkustamisen jälkeen ensimmäiseksi sijoituspaikaksi tuli Sytelän talo Alavudella. Seuraavana keväänä matka jatkui Soiniin, jossa sijoituspaikkana oli Hankilan talo. Ennen jatkosodan syttymistä kesällä 1941 oli vielä edessä muutto, nyt Viljakkalaan Härkin taloon.

Seuraavana keväänä oli perheellä mahdollisuus muuttaa takaisin vanhaan kotiin Pyhäjärvelle. Kotitalo olikin säilynyt asuttavassa kunnossa, ja siellä äiti ja vanhin sisaruksista, tuolloin 16-vuotias **Valteri**, vastasivat pääosin perheen toimeentulosta isän ollessa rintamalla. Kirsti oli tuolloin 13-vuotias. Nuoremmat sisarukset **Maija-Liisa** ja **Irja** olivat 11- ja 7-vuotiaita.

Toiselle evakkomatkalle Kirsti joutui lähtemään kesäkuun alussa 1944. Tällä kertaa matka vei Mänttään, jossa usean perheen sijoituspaikkana oli entinen lastenkoti. Murheet eivät olleet vielä sielläkään väistyneet; lastenkodin piharakennus paloi pärekatolle lentäneestä kipinästä. Karjalasta mukana tuoduista vähistä tavaroista valtaosa paloi.

Seuraavana talvena 16-vuotias Kirsti lähti Helsinkiin tätinsä perheeseen lasta hoitamaan. Isä, äiti, Valteri puolisoineen ja Irja muuttivat

Porin maalaiskunnan Kyläsaareen, jonne rakensivat oman talon. Maija-Liisa oli jäänyt tulevan miehensä kanssa Mänttään.

Nuorin sisaruksista Irja muutti myös Kirstin tavoin Helsinkiin jonkin vuoden kuluttua. Kirstin tie Helsingistä vei ensin maalaiskunnan puolelle Vantaan Korpitielle, jossa hän asui miehensä **Kainon**, sekä lastensa **Riitan**, **Eijan** ja **Tuijan** kanssa lähes 20 vuotta. Vanhin hänen lapsistaan, **Jouko**, asui Kirstin vanhempien luona Kyläsaareessa.

Vantaalta Kirsti muutti Heinolaan, sieltä Lahteen, sitten Mikkelin maalaiskuntaan ja viimein Mäntyharjulle.

Kirstin elämää kuvasi aina kova työnteko sekä perheestään huolehtiminen. Huonoina aikoinakin ahkeruudellaan hän löysi työtä, välillä se kyllä edellytti muuttoa toiselle paikkakunnalle.

Työnsä vastapainoksi Kirsti varsinkin myöhäisemmällä iällä, kun aikaa oli enemmän, kirjoitti runomuotoisia kertomuksia urheilusankareille ja muille

julkisuuden henkilöille.

Eläkkeelle jäätyään entinen kotiseutu Karjalassa tuli hyvin tärkeäksi Kirstille. Pitkälti toistakymmentä kertaa hän lähti kotiseutumatkalle Pyhäjärvelle, missä entinen lapsuuskoti oli edelleen paikoillaan ja myös asuttavassa kunnossa.

Jokaiselle matkalle hän oli varannut paljon lahjoitettavaa tavaraa, niin vaatteita kuin elintarvikkeita. Olihan puheliaalle Kirstille tullut useita tuttuja paikallisista asukkaista, ja joiden luo hän viemisineen aina halusi.

Kirstin mukana kävivät Pyhäjärvellä kolme hänen neljästä lapsestaan. Kirsti vaali loppuun asti karjalais-ta perinnettä. Lapsilleen hän opetti niin paistin teon kuin piirakoiden paistonkin.

Vieraanvaraisuus oli hänelle itsestään selvyys. Aina hänen luonaan vieraillessa sai varmasti vatsansa täyteen karjalaista perinneruokaa.

JOUKO NASKALI
kirjoittaja on
Kirsti Möttösen poika

Kultahääpari Sipponen

Kultahäitään Orivedellä viettävät **Kari** ja **Mirjam Sipponen**. Kari on noitermaalaisen **Matti** ja **Emma Sipposen** nuorin poika. Karilla ja Mirjamilla on kaksi lasta, **Arja** ja **Juha** sekä neljä vunutukkaa. Vunukat ovat vanhimpaa nuorimpaan **Karin**, **Orel**, **Pyry** ja **Aapo**.

Lapset perheineen onnittelevat kultahääparia ja toivottavat terveyttä sekä mukavia lenkkeilyilmoja yhdessä Kiri-koiran kanssa.

Merkkipäiviä

Anja Pärssinen, 80 vuotta - juuret Keljassa

Salitsanrannalla koulunkäyntinsä aloittanut, Keljan kylällä syntynyt, 80 vuotta 11.4.täyttänyt **Anja Pärssinen** on oiva esimerkki varttuneemman polven ihmisistä, joille monipuolinen liikunta on antanut elämään nuorekkaana pysymistä, sisältöä ja voimaa selviytyä haasteista.

Naisvoimistelu, kävely, hiihto, uinti ja kuntosalit ovat vuodenaikojen ja säiden mukaan hänelle jokaviikkoisia, eliksiiriä antavia liikuntamuotoja. Kurssit liikuntaopistoissa ja matkat ulkomaille paikkoihin, missä on hyvät liikunta- ja retkeilymahdollisuudet, ovat tuoneet vuosittain vaihtelua liikuntarytmiin ja uusia kavereita samoista asioista kiinnostuneiden joukossa.

Myös kulttuuri- ja kirkon tarjoamat riennot ovat saaneet Anjasta uskollisen kävijän, Helsingissä Roihuvuoren seurakunnassa.

Pyhäjärveläisyys ja suku ovat kuitenkin se punainen lanka, joka Anjan elämässä ei koskaan unohdu ja jota yhteyttä hän edelleen vahvasti vaalii. Hän on kuusilapsisen sisarusarjan toinen tytär, sisarusarjasta ovat vielä elossa kolme veljeä ja Anja. Näistä Anjaa vanhempi **Paavo** asuu Huittisissa ja nuoremmat **Antero** Hollolassa ja **Ilmari** Järvenpäässä. Kotiseudulla Pyhäjärvellä Anja on veljensä kanssa käynyt 1990-luvulta alkaen melkein vuosittain.

Muutettuaan 1960-luvun alkupuolella kotitalalta Huittisista Helsinkiin hän hakeutui Vpl. Pyhäjärvi-seuran jäseneksi. Pian hänet temmattiin mukaan emännistöön, kakkaranpaistajien kerhoon.

Anjan elämäntyöksi vakiintui Laajasalon opiston keittäjän työ. Siitä seurasi,

Anja Pärssisen Pyhäjärvellä Kahvenitsan kylätiellä sukuseuran ensimmäisellä Karjalan matkalla toukokuussa 2009. Kuva: Antero Pärssinen.

että hänen ammattitaitoinen työpanoksensa otettiin kiitollisuudella vastaan seuran kokousten ja juhlien tarjoiluista vastanneiden joukossa. Karjalanpiirakat, joulupuurot ja monet leivonnaiset ripeäotteinen Anja pyöräytti tuota pikaa. Kun Helsingissä vietettiin ensimmäinen kerran Pyhäjärvi-juhlia vuonna 1976, hän oli juhlayleisön ruokinnasta vastanneiden emäntien eturivissä.

Tunnustuksena monivuotisesta työstään seurassa Anja Pärssinen sai Karjalan Liiton pronssisen ansiomerkin Vpl. Pyhäjärvi-seuran viettäessä 25-vuotisjuhlia 1982.

Tunnustuksena 30-vuotisesta toiminnasta Laajasalon Naisvoimistelijoiden riveissä hänelle on myönnetty jo kymmenkunta vuotta sitten hopeinen SVOL:n harrastusmerkki.

Talkootyö pyhäjärveläisyyden ja suvun eteen on Anjalla verissä. Kun Pärssisen sukuseura kokoontui toukokuussa 2008 ensimmäiseen kokoukseensa, Anja tarjoutui tekemään yksin, siitä numeroa tekevä, kerrostalokodissaan parisataa piirakkaa nautittavaksemme.

Viime kesänä Karjalaisilla Laulujuhilla Anja kutsuttiin seurassa kunniatehtävään, toimimaan airueena, kun Vpl. Pyhäjärvi-seuran lippu juhallisesti vihittiin käyttöön avajaisten yhteydessä Töölön jalkapallotadionilla.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ja tämän lehden lukijat yhtyvät onnitteluihin, hyvän terveyden ja rikkas sisältöisen elämän jatkumisen toivotaan Anja Pärssiselle.

KAARINA
PÄRSSINEN

Neljän sukupolven potretti

Neljä sukupolvea Kankaanpäässä. Kuvassa vasemmalta Hellin Äijö, o.s. Karppanen, Ullamarja Kontiainen, o.s. Äijö, Kristiina Parhiala, o.s. Kontiainen ja Miisa Parhiala.

Konnitsan Kaasalaisia

Kaasalaisen talo Konnitsan kaurussa 1928. Ennen sotaa talossa asuivat Arvi ja Jalmari perheineen. Kuvassa ovat Matti ja Iida, Albertti, Aino ja naapurin tyttäjä. Kuvan lähetti julkaistavaksi pienin kuvassa olija, Irja Lahtovaara, o.s. Kaasalainen.

Ylläppään Haapasaarien sukuseuran uutisia: kokous 15.5.

Ylläppään Haapasaarien sukuseuran kokous pidetään sunnuntaina 15.5.2011 Luvian Laitakarin messissä. Opastus Laitakarin satamaan Luvialla valtatie 8:lta. Tutustua voit Laitakarin messiin etukäteen osoitteessa www.laitakarinmessi.fi.

- * Kokoon-tuminen klo 11:30 alkaen Laitakarin messissä.
- * Kokous pidetään klo 12 alkaen Laitakarin messin 2. kerroksessa kokoustilassa.
- * Kokouksessa suunnitellaan seuraavan kesän Karjalan matkaa, ja hallitus toivoo, että mahdollisimman moni sukulaisistamme viettäisi yhdessä keväistä sunnuntaipäivää Luvialla, jossa osa suvustamme oli sijoitettuna sodan jälkeen.
- * Ruokailu kokouksen jälkeen seisovasta pöydästä klo 13:00 alkaen. Hinnat: aikuinen 22 euroa, lapset 3-12 v. 11 euroa, lapset 0-2 v. 0 euroa.
- * Ruokailun jälkeen tutustuminen kaljaasi Ihanan rakennusprojektiin klo 14:30 (lisätietoja kts. www.ihana.fi)

Ilmoittautumiset perjantaihin 6.5.2011 mennessä Marjatta Laamaselle puh. 044 5888 597 tai sähköpostitse marja-leena.juhola@luukku.com. Käy tutustumassa myös suvun uusiin kotisivuihin osoitteessa: www.haapasaaret.org (selainsuositus: Mozilla Firefox).

Terveisin
MARJA-LEENA JUHOLA
Sihteeri

Valmistuneita

Mari Johanna Ukkonen valmistui 30.03.2011 diplomi-insinööriksi Aalto-yliopiston Kemian tekniikan korkeakoulusta arvosanoilla ”erittäin hyvä” ja ”oivallinen”.

Marin isä on **Pentti Ukkonen**, isoisä **Matti Ukkonen** Pyhäjärven Ylläpäästä.

Kerro perheen ja suvun uutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista.

Muistathan kuitenkin kysyä asianosaisilta luvun tietojen julkaisuun.

Tilaa Pyhäjärvi-lehti omaksi, ystävälle tai sukulaiselle lahjaksi p. 040 730 2622

Pyhäjärvi

Lapsenlikka evakkotiellä Kaasalaisten kanssa - tunnistaako kukaan?

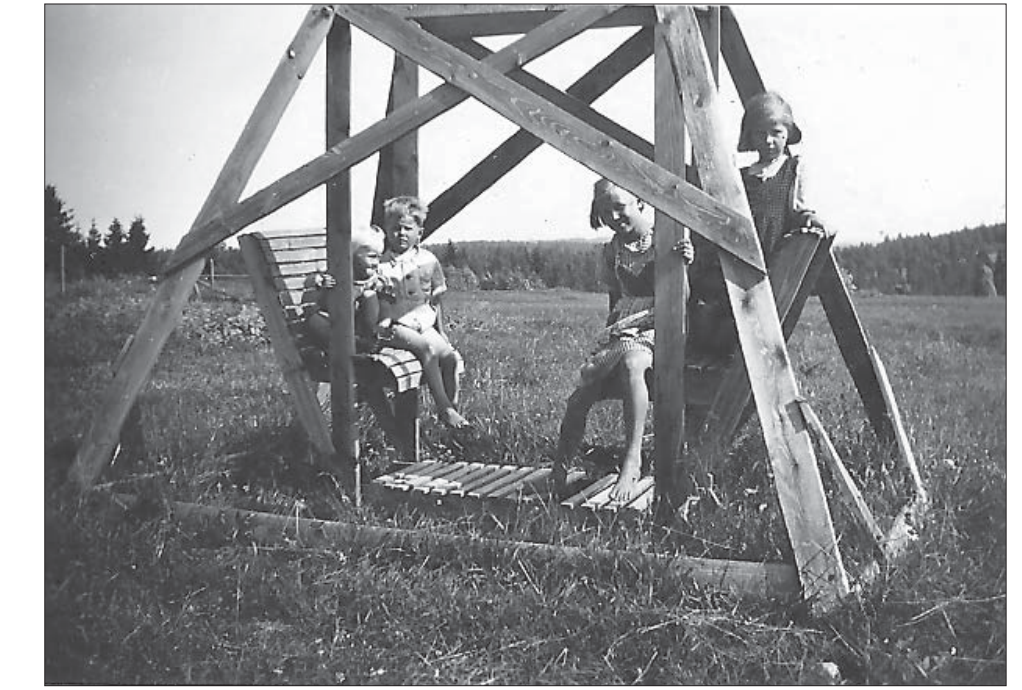

Lähetän nämä kuvat sisareni **Anja Vesalan** puolesta julkaistavaksi siinä toivossa, että joku Pyhäjärvi-lehden lukija tunnistaisi tiedustelamaamme asiaa ja mahdollisesti itsensä valokuvista.

Nämä kuvat on otettu evakkomatalla kesällä 1944.

Sisareni Anja on syksyllä täyttänyt 80 vuotta. Hän on kuvassa pariskunnan välissä, nuori kansakoulua käyvä tyttö. Isä oli vienyt hänet kesäksi lapsenlikaksi

jonnekin Pyhäjärvelle. Me asuimme Käkisalmissa Waldhoffin tehtaan asunnossa. Niin sisareni Anja joutui evakkotielle sen perheen mukana, missä oli lapsenlikkana. Hän ei muista muuta, kuin että Kaasalaisia olivat, ja että tämä

majoitusperheen nuori emäntä oli juuri saanut vauvan, ja siksi oli otettu tämä kuva.

Evakkopaikkakunnan hän muistelee olleen Multia.

Meidän perhe oli koko kesän hajaannuksissa. Minä

olin Waldhoffin konttorissa työssä syyskuuhun saakka. Isä oli jossain sodassa, ei tiedetty missä, ja äiti oli pikkusiskon ja veljen kanssa Seinäjoella.

Olisi kiva saada jotain tietoja näistä lapsista. Anja asuu Haminassa, osoite on

Rauhankatu 17, 49400 Hamina ja puhelin 050-9122 018.

Terveisin

TOINI JANTUNEN

Laaksokatu 9 A 7,

05140 Lahti

puh. 03-7351765

Aune Kähönen, o.s. Savolainen, ja Jaaman kylä

“Laps’ olen köyhän, kauliin Karjalan, nyt vaikka vierahissa vaellan...” Näihin tutun laulun sanoihin **Aune Kähönen** päätti kirjoituksensa, missä hän muisteli rakasta kotikyläänsä Jaamaa. Tämä tapahtui 1980-luvun alkuvuosina, silloin, kun koottiin Noitermaan seudun historiikkia.

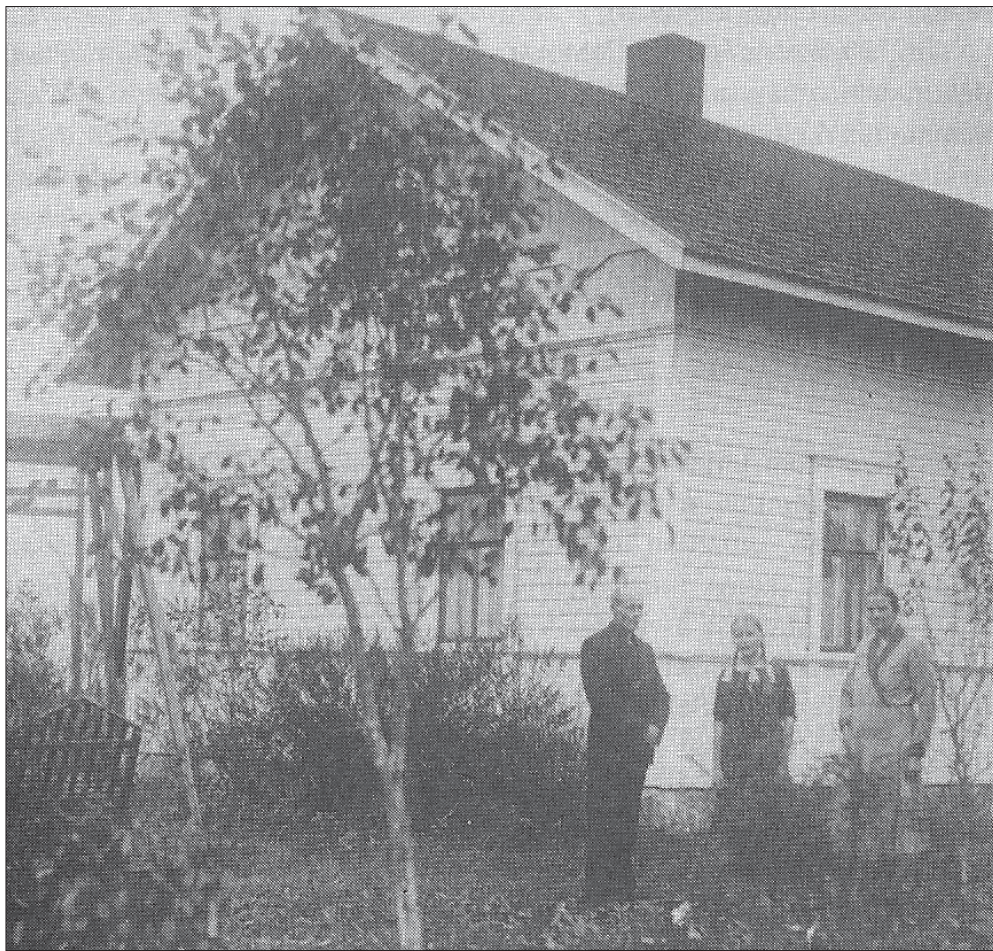
Aunen opastuksella saivat yhä kirjan lukijat, niin Jaamassa ja Paarinassa juurensa omaavat kuin muutkin tutustua näiden kylien asukkaisiin, heihin, jotka elivät siellä ennen sotia. Aune muisti jokaisen talon eläjät, aikuiset ja lapset nimeltä, muisti myös sukulaissuhteet eri perheiden kesken.

Hämmästyttävää, miten tuolloin vain 15-vuotias nuori niin tarkoin kaiken muistaakin. Hänen kerrontansa on myös eloisa, tästä esimerkki: “Juho on “himokalastaja”. Ei ole niin pahaa lumipyryä, ettei häntä näkisi turkeissaan jäällä pilkkimässä. Hänen kehittämänsä kalaruoka tunnettiin naapurissaakin: Onkiahvenet pannulle ja separaattorin torvesta laskettua kermää päälle. Keitetään ja maustetaan suolalla.”

Noitermaan historiikissa Aune kertoo Jaaman asukkaista, **Alina Lehtinen**, o.s. **Tomperi** ja **Anna Kirra**, o.s. **Rähmönen** kuvailevat taloja ja pihapiirejä. Aunen sukulaistyttö, **Laura-Kyl-**

liikki Pietarinen muistelee runonsäkein lapsuutensa maata. Kylän vaaleiksi maalatut talot ja niiden hoidetut pihapiirit olivat kuin nauhana kahden puolen kylän läpi kulkevaa tietä. Muutaman talon ryhmä oli ylempänä peltojen keskellä, Jaaman mäellä. Kylässä asui Tompereita, Kaasalaisia, Naskaleita, Rähmösiä, Virolainen, Puusniekka, Savolainen, Pietarinen, Mecklin, Systä, Demetjef, Näsin Liisa ja Kaisa sekä Hopian Anni. Lähellä, pienessä Paarinan kylässä asuivat Kinnarit, Selinit ja Naskalit. Siellä, Pyhäjärven rannassa, oli myös helsinkiläisen Mikko Huurin ja hänen sisarensa rouva Taivalantin omistama huvila.

Aunen koti sijaitsi mainitulla Jaaman mäellä, kauempana kylätiestä. Lienee ollut kylän vanhin asuinpaikka. Kujasten länsipuolella asuivat Savolaiset ja Maliset, itäpuolella oli kaksi Kaasalaisen taloa sekä Juho Pulakan, ent. Rähmösen talo. Lainaen kirjan kuvauksen Aunen kotiympäristöstä: “...näemme lähellä toisiaan Yrjö Savolaisen ja Kalle Malisen talot. Yrjö Savolaisen ja Helena Malisen isät ovat olleet veljeksiä ja jakaneet tilan keskenään. Yrjö ja Maria Savolaisen talo on pitkänomainen, vaaleaksi maalattu, ympärillään hoidettu

Yrjö ja Maria Savolainen kotinsa edustalla, välissä Aune-tytär. Kuva on otettu syksyllä 1939. Kuva kirjasta Noitermaan seudun historiikki.

puutarha ja kukkia. Iso navetta, aittarivi ja sauna ovat pihan laidassa. Maria-emäntä on Matiskalasta kotoisin. Aune, ainoa lapsensa, kärsii leikkitooverin puutteesta, jota tosin aidan takana asuvat Malisen työt koettavat parhaansa mukaan lievittää. Samalla puolen kujasia on Malisen pitkänomainen, vanhempi talo, ympärillään puutarhaa. Kalle Malinen on kotoisin Savosta ja hän on tullut Jaamaan rautatien rakennusaikoina, löytänyt silloin emännän Savolaiselta ja jäänyt maanviljelijäksi. Perheen lapset ovat Leo, Siiri, Jen-

ny, Kirsti, Maija ja 2-vuotias Veikko.”

Jaaman kylä on ollut, ja on edelleen kauniilla paikalla Pyhäjärven etelärannalla. Talvisodan päättyttyä 13.3.1940 noitermaalainen Eino Matikainen oli Kaarnajoen linnakkeen sotilaitten kanssa palaamassa linnakkeelta. Tykit oli lastattu kuorma-autojen lavoilta. Eino kertoo: “Hiljainen joukko suuntasi kulkunsa ensin tykkietä pitkin ja sitten Jaaman kylän halki suuntana Myllypellon asema. Jaaman kylän kauniit talot Pyhäjärven rantatöyräällä ja kirkko toisella ran-

nalla jäivät maisemakuvana pysyvästi mieleen. (Vaellusvuodet, s. 38-39)

Kannaksen takaisin valloitusvaiheessa kylä paloi lähes kokonaan. Asukkaat palasivat toivorikkaina takaisin kotiseudulleen ja aloittivat sodasta huolimatta jälleenrakentamisen. Näin Aune muistelee: “Sauna oli tavallisesti ensimmäinen rakennus ja siihen muutettiin asumaan. Eläimille vältti (kelpasi) joku hirsinen heinälato väliaikaiseksi navetaksi. Jaamassa ehtivät asuinrakennukset saada Elissa Tomperi, Systät, Matti ja Armas Tomperi, Pietariset

ja Savolaiset. Eemil Nasalin perheelle rakennettiin asevelitalo ja Yrjö Tomperille valmistui navetta. Monet korjasivat palamatta jääneet saunansa ja tekivät niistä väliaikaisen asunnon. Elämä näytti taas hymyilevän sodan tuhoja korjattaessa.” (Vaellusvuodet, s.133).

Aune, kuten niin monet muut entistä kotiseutua muistelleet ovat poissa. On erittäin arvokas asia, että he ovat aikanaan antaneet muistitietonsa tallennettavaksi. Pyhäjärvi kotiseutuna ja erikoisesti Jaaman kylä jäivät pysyvästi Aunen mieleen. Michensä, **Vilho Kähösen** lapsuuden ja nuoruuden kotipaikka oli saman Pyhäjärven rannalla, Lahnavalkaman avarassa järvenranta- ja peltomaisemassa.

Viime marraskuun Pyhäjärvi-lehdessä oli **Reino Aikiän** muistokirjoitus Aune Kähösestä. Siinä kerrotaan laajasti hänen sotien jälkeisistä elämänvaiheistaan. Aune ja Vilho Kähönen asuivat kauan Kauvat-salla. Siellä oli elämäntyö ja koti, mutta sydämissään he säilyttivät muiston lapsuus- ja nuoruusvuosiensa Pyhäjärvestä.

Nyt, maaliskuun lehdes-sä, oli suurin otsikoin maininta: Pyhäjärvi-Säätiö sai merkittävän testamenttilahjoituksen. Tiedämme lahjoittajat, nämä edesmenneet Aune ja Vilho Kähösen. Heidän päätöksensä on kunnioitettava, ja se osoittaa suurta kotiseuturakkautta sekä luottamusta siihen, että Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö edelleenkin, säädekirjan mukaan, ylläpitää pyhäjärveläisyyttä.

ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Juuret tekevät pirkanmaalaisestakin karjalaisen

Jari Kukko on karjalaisjuurinen sekä isänsä että äitinsä puolelta. Isä, vuonna 1923 syntynyt **Viljo Kukko**, on kotoisin Pyhäjärven Tiituaalta, ja hän on Kukkojen sukuseuran esimies. Äiti **Kirsti Kukko**, o.s. **Berg**, on lähtöisin Uukuniemeltä, jossa hän on syntynyt kesällä 1938. Äiti-Kirstin kotikylä jäi sotien jälkeen Venäjän puolelle, vaikka Uukuniemen kirkonkylä säilyikin osana Suomea.

Vanhemmat Viljo ja Kirsti asuivat Etelä-Pohjanmaalla Ylistarossa, kun Jari Kukko syntyi vuonna 1963. Pikkuveli **Timo Kukko** näki päivänvalon vuonna 1966.

Jari ehti aloittaa kansakoulun Ylistarossa, mutta vuonna 1971 perhe muutti Mouhijärvelle, jossa oli sukua ja muitakin pyhäjärveläisiä. Oma koti rakennettiin järvenrantamaisemiin, minne aiemmin oli tehty perheen kesämökki.

Isä Viljo oli valmistunut Mustialan maamiesopistosta agrologiksi ja kiersi Valion palveluksessa AIV-konsulenttina pitkin maata. Äiti huolehti perheestä kotiäitinä, ja sittemmin toimi Mouhijärven seurakunnassa päiväkerhon ohjaajana.

– Minulla oli hyvin onnellinen lapsuus maalaismiljöössä. Silloin tärkeimpiä harrastuksia oli urheilu, eritoten hiihto ja lentopallo, kertoo Jari.

Mouhijärvellä Jari Kukko kävi peruskoulun ja lukion, josta kirjoitti ylioppilaaksi 1982. Karjalaisuus on ollut läsnä aina, vaikka elämään kuuluukin asumista sekä Pohjanmaalla että Pirkkanmaalla, samoin opiskeluvuodet pääkaupunkiseudulla.

– Silti juurien puolesta tunnen hyvin vahvasti olevani karjalainen. Nykyinen elinpiiri keskittyy kuitenkin Tampereen seudulle, eli sitä tietä olen pirkanmaalainen.

Kotona karjalaisuus näkyy esimerkiksi ruokapuolella, kuten monessa muusakin evakkoperheessä.

– Usein oli tietysti piirakoita ja karjalanpaistia. Ja näkyihän karjalaisuus myös tapaperinteessä, kuten virpomisissa.

Sukuseuratoimintaa ja kotiseutumatkoja

Jari Kukko on Kukkojen sukuseuran aktiiveja. Hallitukseen hänet valittiin 1990-luvulla, 2000-luvulla hän toimi yhdeksän vuotta puheenjohtajana ja on nyt siirtynyt hoitamaan varapuheenjohtajan pestiä.

Sukuseurasta saa olla ylpeä, sillä se on perustettu jo vuonna 1964. Sukuakin on tutkittu pitkälle taaksepäin, tietoja on koossa vuodesta 1591 alkaen. Sama vuosiluku komeilee myös sukuseuran viirissä. Kukkojen suvusta on tehty kaksi kirjaa.

Sukunimi Kukko ei ole harvinaisimpia nimiä, mutta ei yllä läheskään Virtasten tai Korhosten määrään. Jari Kukko sanoo aina olleensa nimestään ylpeä, vaikka siitä joskus koulussa pikkupoikana kiusattiin.

– Osa Kukko-nimisistä on ottanut myös muita sukunimiä käyttöönsä. En tiedä, olisiko nimenmuutoksiin ollut syynä jonkinlainen vierastaminen tai suvaitsemattomuus evakkoapaikkakunnilla, hän pohtii.

Kukkojen sukuseura on järjestänyt sukutapaamisia ja

Jari Kukko haluaa antaa aikaa lapsille, kun nämä ovat pieniä. Takana on myös kokonainen vuosi koti-isyyttä. Sisällä ajellaan leikkitraktorilla, ulkosalla taas voidaan ottaa käyttöön ihan oikea sellainen.

-juhlia, ja myös matkoja juurille Karjalaan. Tulevan kesän sukujuhlaa vietetään kesäkuussa Enonkosken ja

Savonlinnan maisemissa.

Jari Kukko laskee käyneensä Karjalassa kymmenkunta kertaa.

– Ensimmäisen kerran vuonna 1991. Isä oli käynyt siellä salaa jo kymmenen vuotta aikaisemmin!

Isän kotitalo Pyhäjärven Tiituaalla on pystyssä, samoin joitain piharakennuksia navettaa lukuun ottamatta. Myös äidin kotipaikka Uukuniemellä on käyty katsomassa, mutta siellä on vain jotain kivijalantynkää jäljellä.

Lisäksi Jari Kukko ja vaimonsa **Mari Kekki** ovat piipahtaneet Antreassa Marinin isän, **Martti Kekin** kotiseudulla. Samoin on kierretty Laatokka tunnetuimpine tapahtumapaikkoina.

”Vaari lähti Karjalasta, kun tuli talvisota”

Aikanaan Jari ja Mari aikovat viedä Karjalan kannakselle myös omat lapsensa **Pinja**, 5, ja **Lassi Kukka**, 3 vuotta.

– Kun lapsille karttuu ikää, heille kerrotaan lisää Karjalan asioita ja viedään paikan päälle katsomaan. On tärkeää, että tietoisuus säilyy, onhan kolme neljättä isovanhemmasta karjalaisia.

Toukokuussa viisi vuotta täyttävä Pinja on nytkin kuunnellut korvat tarkkana. Hän katsoo toimittajaa silmiin ja valistaa:

– Tiedän, miksi Martti-vaari joutui pois Karjalasta: kun siellä tuli talvisota.

– Mutta minä en ole Karjalasta. Minä olen Suomesta, ja asunut koko ikäni tässä perheessä, jatkaa pikkuneiti.

Viitteitä karjalaisuuteen näkyy myös Kukko-Kekki-perheen kotona Lempäälässä. Seinällä ovat sekä Pyhäjärven, Uukuniemen että Antrean kartat, ja viirin ohella muutakin kukko-rekvisiittaa.

– Tuon kukko-seinäkelon sain kummipojan perheeltä, myhäilee Jari.

Nelihenkinen perheen eläimenmeno vauhdittaa 12-vuotias lapinkoira Snuffi, kotoisammin Nuhvi. Sen mukaan on nimetty perheen kotipaikka Kuljussa: Ahostenjärven rannalle 2000-luvun alussa rakennettu komea talo on rekisteröity Nuhvilaksi.

Omaa raivaajanvikaakin Jari Kukossa on; tontille piti rakentaa mm. 200 metriä tietä. Samoin mies otti itselleen useamman kuukauden virkavapaata, että sai toimia kirvesmiesten apurina rakennuksella.

– Autojen ja tiilien kantamista, maalaamista ja muuta sellaista, että oma kädenseläni kodissa näkyy, hän kommentoi.

Kaiken vaivannäön jälkeen kodinpaikka viehättää; omasta rannasta pääsee lasten kanssa luistelemaan, hiihtämään ja tietysti kesällä uimaan. Lumiset talvet tuovat maaseudulla asuamiseen haasteensa, mutta tienaurauksesta Jari traktoreineen huolehtii itse.

Mouhijärvellä on perheellä myös toinen tila, joka periytyi Jari Kukolle 1994 kummisetänsä **Lauri Kukon** jälkeen.

Työsarka löytyi lakipykälien parista

Mouhijärven lukion jälkeen Jari Kukko kävi armeijan Niinisalon tykistörykmentissä tulenjohtolinjalla, ja RUK tuli samalla suoritettua. Reservin sotilasarvoltaan hän on luutnantti.

Armeijan jälkeen seurasi ankara lukuloma, ja oikeustieteellisen ovet avautuivat Helsingin yliopistolta 1984.

– Oli maalaispojalle aika iso muutos lähteä pääkaupunkiseudulle. Eivätkä ne lukemisetkaan aina niin maistuneet, koville otti välillä.

Oikeustieteen kandidaatiksi hän valmistui 1992, ja vuoden tuomioistuinharjoittelun jälkeen hänet nimitettiin varatuomariksi 1994.

– Toinen vaihtoehto opiskeluissa ja ammatissa olisi ollut maa- ja metsätalous.

Jo opiskeluaikoina kohdalle osuneet työtehtävät veivät kohti poliisitoimea ja syyttäjän tehtäviä. Jari Kukko on tehnyt nimismiehen tuurauksia Nilsissä, Karttulassa, Rautalammillä ja Tuupovaarassa.

– Näistä tehtävistä tuli kipinä, joka edesauttoi opintojen loppuun saattamista.

Lohjalla hän työskenteli apulaisnimismiehenä 1994-1997, ja sen jälkeen siirtyi kihlakunnansyyttäjäksi Nokialle, mistä tehtävänhoito kolmisen vuotta sitten siirrettiin Tampereelle. Nykyinen ammatinimike on kihlakunnansyyttäjä ja työpaikkana Tampereella Pirkkanmaan syyttäjänvirasto.

Poliisi esitutkii, syyttäjä vie kärkeille
Työsarkansa Jari Kukko tiivistää näin:

– Kun on tapahtunut rikos, tai sitä epäillään, poliisi tekee esitutkinnan. Esitutkintapöytäkirja tulee syyttäjälle, joka tekee syyteharkinnan eli mistä rikoksesta syytetään – tai sitten tehdään syyttämättäjättämisspätös. Näin tapahtuu, jos asiassa esimerkiksi ei ole riittävä näyttöä, tai teko katsotaan vähäiseksi. Myös sovittelumenettely saattaa tulla kyseeseen.

– Haastehakemus on sitten se, minkä pohjalta asiaa käsitellään ja ratkaistaan kärkeäjoikeudessa. Suurimmasta osasta kärjille menneistä tapauksista tulee tuomio, mutta joskus tapauksia hylätäänkin. Kärkeäjoikeuden päätöksistä on valitusmahdollisuus hovioikeuteen, Pirkkanmaan kärjajoikeuden kohdalla se tarkoittaa Turun hovioikeutta.

Työsarallaan Jari Kukko on kohdannut monenlaisia rikoksia tyyliin hiuspinnien näpistyksestä kansainvälisiin huumejuttuihin. Suurimpiin tapauksiin kuuluu mm. iso pirtujuttu 1990-luvun lopulla.

– Virosta oli tuotu Suomeen suuria määriä pirtuja, jonka pullotus- ja levityspaikkoja oli ympäri Suomea. Tampereen seudulla tekijät jäivät kiinni, ja siksi syyttäjän tehtävä lankesi minulle. Kärjää istuttiin peräti 13 päivää. Tullin edustajan mukaan tapaus on ollut historian suurin pirtujuttu Suomessa. Asiaan liittyi myös huumausaineita.

Mieleenpainuva oli myös kätkemisjuttu, jossa rakennustyömailta oli varastettu merkittäviä määriä tarvikkeita, joita varastoitiin

mm. Nokialla ja Vammalassa. Näitäkin röstöteljy ratkottiin kärjillä useamman päivän ajan; tuomio luettiin sattumoisin samana päivänä, kun esikoistytär Pinja syntyi keväällä 2006.

Huumausaineet ovat nykypäivän vitsaus

Tämän vuoden tammikuussa puolestaan käsiteltiin törkeää huumausainerikosta, jossa syytteessä oli 15 vastaajaa.

– Ammatissani tulee koko elämäkirjo esiin, mutta en minä näistä sentään painajaisia näe. Välillä tietysti mietityttää ihmisten eriarvoistuminen ja se, miten esimerkiksi rikkinäiset kotiolot näkyvät jo hyvinkin nuorissa ihmisissä. Huumausaineita on saatavilla, ja ne ovat vitsaus, joka johtaa omaisuusrikoksiin ja käsittämättömiin väkivallantekoihin. Ja se on vain vuorenhuippu, mitä poliisit saavat selvitettyä, piilorikollisuutta on valtavasti, pahoittelee Kukko.

– Syyttäjän tärkein ohjenuora on, että pyritään oikeudenmukaisiin ratkaisuihin sekä asianomistajan että epäillyn kannalta, lain antamissa raameissa.

Myös Jari Kukon puoliso Mari Kekki on varatuomari ja vastaavassa virassa Hämeenlinnassa Kanta-Hämeen syyttäjänvirastossa. Kymmenkunta vuotta sitten vihitty pari tapasi toisensa – missä muualla kuin kärjillä.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Pärssiset pilkillä Pyhäjärvellä ja Laatokalla

– Se on evakkotila, minne Lauri-setä oli asutettu pappilasta lohkaistulle paikalle.

Koti-isyys opetti paljon

Viime vuotta voisi nimittää ”isän vuodeksi”, sillä toisen vuorotteluvapaansa aikana Jari Kukko omistautui täysin perheelle ja lastenhoidolle. Vuosi koti-isänä syksystä 2009 syksyyn 2010 oli antoisa, ja välillä rankkakin kokemus. Kun koti-isän vuosi alkoi, oli Lassi-poika puolitoistavuotias ja Pinja kolmivuotias.

– Välillä oli hetkiä, että kädet tuntuivat loppuvan kesken. Kun olit laittamassa ruokaa, olisikin pitänyt samalla vaihtaa toiselle vaippoja ja toisen kanssa hoitaa jotain muuta päälle kaatuvaa tilannetta – olla kahdessa, kolmessa paikkaa yhtä aikaa.

Jo varttuneella iällä isäksi tullut Jari toteaa kuitenkin, että vaipanvaihto on hommistamista helpompia...

– Olen oppinut arvostamaan kotona tehtyä työtä, hoitaa sitä sitten isä tai äiti. Sitä ei äkkiä hoksakaan, kuinka paljon erilaisia taloustöitä päivän mittaan on tehtävä. Ja se on Suomen alipalkatuinta työtä.

Vaimolleen hän antaa tunnustusta siitä, että tämä suostui antamaan isälle mahdollisuuden lastenhoitovuoteen; Jari itse oli tehnyt asiaan aloitteen.

– Minulle vuosi oli myös vastapainoa työelämälle. Halusin koti-isän vuoden niin itseni, mutta myös lasten kannalta, juuri pieninään he vanhempiaan tarvitsevat. Uskon, että minun ja lasten suhde kehittyi kovasti. Eivätkä lapset tarvitse koko ajan uutta ja ihmeellistä tekemistä, pääasia että aikuinen on läsnä. Harrastuksia ehditään lisätä sitten, kun ikää karttuu.

Lapset ovat edelleen kovin isänsä perään. Kun tätä haastattelua tehtiin, niin molemmat hiipivät isän nojatuolin viereen piirtelemään ja leikkimään.

Äiti Mari Kekki ei ole asiasta pahoillaan. Hän soi miehelleen mielellään lastenhoitovuoden.

– Tiesin, että Jari kyllä selviää. Ei tullut mieleenkään soitella toista kotiin kesken päivän.

Jari Kukko on tietävästi oikeushallinnon alalla niitä harvoja miehiä, jotka ovat irrottautuneet työstään lastenhoidon vuoksi.

– Joitain ihmettelijä, mutta pääsääntöisesti positiivista palautetta olen aiheesta saanut. Varsinkin naisilta.

Maaliskuun alussa Lassi ja Pinja siirtyivät läheiseen päiväkotiin Lempäälän Sääksjärvelle, kun molemmat vanhemmat ovat taas töissä kodin ulkopuolella.

– Muutos on sujunut oikein hyvin.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Pilkkijöitä moottorikelkkoineen Sortanlahdessa.

Pilkkijöitä Pyhäjärven jäällä Musakan Lomarannan rannassa.

Pärssisten pilkkimatka tehtiin Vpl Pyhäjärvelle 15.3.2011 – 18.3.2011. Pyhäjärvi antoi kalaa, Laatokka ei.

Aurinkoisia päiviä

Matka alkoi Sastamalan linja-autoasemalta, Lahden rautatieaseman kautta kohti Heinolaa, josta tuli viisi matkalaista, jossa bussi oli vähän ennen puolta kymmentä. Vaalimaan Rajahovissa söimme ja vaihdoimme eurot rupliksi ja täytimme tullipaperit.

Musakan lomakylässä olimme illalla puoli seitsemän maissa. Majoituimme huoneisiin. Illallinen klo 19.00: borskeitto, porsaaleike ja perunamuusi, kahvi tai tee ja tuulihattu. **Antero Pärssinen** tarjosi sampakaljaa syntymäpäivänsä 12.3. kunniaksi ja tietysti lauloimme hänelle onnitte-lulaulun. Miehet kävivät saunassa, naiset ei.

Myös 16.3.2011 oli aurinkoinen päivä, aamulla oli yli kymmenen astetta pakkasta ja päivällä oli taas nolla keli. Aamiaisen oli klo 8.30, sen jälkeen alkoi kalojen narraaminen Pyhäjärvestä, pilkillä oltiin 2,5 tuntia. Saalista saatiin seuraavasti:

	kiiski	ahven	särki	yhteensä
Liisa	32	11	-	43
Jari	-	37	-	37
Leo	2	22	2	26
Seija	10	8	-	18
Ilkka		11	-	11
Erkki	5	-	-	5
Antero	1	1	1	3
Aimo	-	2	-	2
Yrjö I	1	-	-	1
	51	92	3	146 kalaa

Klo 14.00 lähdimme Käkisalmeen. Ensimmäinen etappi oli kukkakauppa, jossa Antero Pärssinen, **Yrjö Kaasalainen** ja **Antti Musakka** tulkkina ostivat kukkalaitteen Käkisalmen linnaan vietäväksi, linnaan menivät myös **Yrjö Inkinen** ja **Esko Pulakka**, heillä oli siellä audienssi suhdetoiminnan ylläpitämiseksi.

Me muut menimme kaupunkikierrosajelulle **Hannu Putuksen** ohjauksella. Torillakin tuli käytyä. Seuraava kohde oli Pyhäjärven keskusta, jossa kävimme paikallisessa kaupassa, ostimme sieltä herseyriä ja kuka mitäkin.

Muistomerille **Seija Pärssinen** aloitti tieltä rämpimisen lumessa ja sitten **Erkki Pärssinen** jatkoi, lunta oli polveen asti. Pyhäjärvi-säätiön hallintoneuvoston uusi puheenjohtaja Esko Pulakka laski kukkalaitteen Pyhäjärven hauta-

usmaan kaatuneitten sankarimuistomerille, entinen puheenjohtaja oli Antero Pärssinen.

Illallinen klo 19.00: sienikeitto, makaronijauheliha-kastike, kahvi tai tee ja tuulihattu.

Televisiosta katsoimme DVD-filmin Pyhäjärven 1941-1944 tapahtumista. Naiset saunoivat ensin ja sitten vasta miehet. Illalla Seija Pärssinen julisti päivän kalasaalistuloksen ja piti Karjala-aiheisen tietokilpailun.

17.3.2011 aurinkoinen päivä, aamulla oli yli kymmenen astetta pakkasta ja päivällä oli taas nollakeli.

Aamiaisen jälkeen lähdimme bussilla Sortanlahden Laatokalle pilkille. **Jari Luukkonen**, **Ilkka Puhakainen** ja Yrjö Inkinen tulivat sinne moottorikelkoilla. Laatokka ei ollut suosiolinen kalojen suhteen, kukaan ei saanut kaloja.

Osa kalansaaliista. Kuvat: Yrjö S. Kaasalainen.

Yksi kelkka hajosi, onneksi ranta oli lähellä, miehet kelkan avulla vetivät hajonneen pois jäältä, Antti Musakka veti sen autonsa perässä kotia. Kolmen jälkeen **Liisa Vehkasalo**, Seija Pärssinen, **Leo Pärssinen**, **Aimo Pärssinen**, **Ilkka**

ka Puhakainen ja Erkki Pärssinen menimme vielä pilkille Pyhäjärvelle ja saimme onneksi kaloja, vaikka Laatokan reissu meni kallommaksi. Jari Luukkonen ja Yrjö Inkinen olivat aiemmin myös saaneet kaloja Pyhäjärvestä.

Päivän kalasaalistulos:

Leo	54 ahventa	
Jari	15	
Liisa	6	2 kiiskeä
Seija	4	2 kiiskeä
Aimo	5	
Erkki	2	
Ilkka	2	
Yrjö I	2	
	yhteensä 94 kalaa	

Kotiin antoisan reissun jälkeen

Päivän päätteeksi koko porukka oli Jarin ja Ilkan huoneessa, joimme konjakit matkan kunniaksi ja lauloimme Karjalaisten laulun ja kovaa, että alakerran tyttö pyysi laulamaan sen vielä uudelleen ruokailun jälkeen ja sehän tapahtui, mutta ei niin kovaa kuin aiemmin, eli asiallisesti.

Illallinen klo 18.00: kala-keitto, liharisotto, kahvi tai tee. Sitten oli pilkkikilpailun palkintojen jako, jotka Seija Pärssinen oli hankkinut itse, kaikki saivat palkinnon. (Jari oli pahoillaan, kun nainen voitti kilpailun, se oli periaatekysymys, että mies pitäisi aina voittaa). Sitten oli vuorossa saunominen.

18.3.2011 aamiaisen jälkeen Antti Musakka otti kaikkien kameroilla porukakuvan ja sen jälkeen lähdimme, mutta muutaman

kilometrin jälkeen Jari sanoi, että huppari ja kännykkä jäivät, ei kun bussi takaisin Musakalle. Unoh-tuneet tavarat eivät olleet huoneessa, vaan saunakennuksessa ja taas aloitettiin matka uudelleen.

Eskon ja Yrjö In saku on kotoisin Noitermaalta, bussi kiersi kylän kautta. Kiviniemen sillalla pysähdyimme vähäksi aikaa. Viipurissa kävimme ensin pel-lavakaupassa, sieltä lähtiessä bussissa Antero antoi Seijalle saunahatun kiitokseksi ohjelmanumeroista, ja sitten kauppahalliin. Sorvalin valinnassa teimme viimeiset ostokset. Venäjän tullissa meni puolisen tuntia, Suomen tullissa kävimme näyttämässä passit. Ketään ei tarkastettu tulleissa.

Matka oli onnistunut ja porukka oli erittäin mukavaa ja ensi vuonna lähdetään uudelleen 12.3.2012.

SEIJA PÄRSSINEN

Lähtö Pyhäjärveltä kotimatalle. Kuva: Antti Musakka.

Jälleenrakentamista 20 vuotta juhlaa vietetään Konevitsan arjen keskellä

Kirkonkelloja Konevitsan skiitalla

Kellojen soittaja Konevitsan skiitalla.

JATKOA sivulta 1

Konevitsan luostaria on jälleenrakennettu 20 vuotta. Luostarissa käyvät vierailulla myös monet kotiseutumatkajat, ja samoin talokoolaisia luostarinväen apuna. Tässä kuulumisia:

Veljestölle asunnot Igumenin taloon

Vuosittain laaditaan yksityiskohtainen kertomus luostarin menneen vuoden toiminnasta. Konevitsa ry:n vuosikokouksessa helmikuussa kertomuksen viime vuodelta esitteli sen laatija **Helena Pavinskij**.

Merkittävimmät rakennustyöt luostarissa ovat keskittyneet viime vuoden aikana Pyhän portin oikealla puolella sijaitsevan, 2-kerroksisen Igumenin talon kunnostukseen. Talon ympärille on rakennettu vesieristys ja seinät rapattu ulkoa. Korjaustöiden valmistuttua on taloon suunniteltu muuttavan nyt trapesan vieressä asuvan igumenin lisäksi myös muun munkiveljestön. He asuvat nyt luostarikehällä Arseni Konevitsalaisen kirkon ja kirkaston välisissä huoneissa. Igumenin talon alakerran huoneet ja käytävät on maalattu, lämpökeskus puu- ja öljykattiloineen sekä sähköjohdot saatu asennettua. On myös vedetty vesijohtoputket porakäivosta ja rakennettu kumppankin kerrokseen wc- ja suihkutilat. Sisätiloja viimeistellään.

Pääkirkon alakirkossa on mm. uusittu sähköjohdot, valmistettu neljä uutta ikonikaappia, jatkettu ikonikaappien yksityiskohtien kultausta, valmistettu ja asetettu paikoilleen korkealla selustalla varustettuja istuimia ja hankittu uusia punaisia mattoja.

Luostarikehän länsilaidal-

le on vedetty vesijohdot, niin että keittiö ja igumenin talo saavat vettä hanoista kautta vuoden. Eteläinen kaksikerroksinen Kaukasus-rakennus on katettu kokonaan katolla ja sisältä rapattu ja kalkittu. Sinne on valmisteltu mm. luostari-museolle kaksi isoa huonetta toiseen kerrokseen.

Myös luostarissa asuvien ja vierailevien kannalta keskeisen keittiön sisätilat on rapattu ja kunnostettu ja hankittu uutta tekniikkaa. Laituria on jatkettu 15 metrillä ja vanhaa laiturin osaa korjattu. Punainen hotelli on saanut uuden peltikaton, ikkunarakenteita ja WC-tiloja korjattu ja rakennettu kesäkeittiö ja trapesa pyhiinvaeltajia varten. Valkoisessa hotellissa on korjattu katto.

Kesän kovat myrskyt kaatoivat Konevitsankin metsissä runsaasti puita. Nyt kerrotaan, että metsätuhot on saatu korjatuksi, puut sahattu ja kuljetettu luostariin. Puita ja halkoja kertyi 530 kuutiota.

Kasvimaan porkka-, punajuuri-, sipuli- ja kesäkurpitsasato oli hyvä. Samoin perunasato, mutta talvivastoon perunoita oli ostettava muualta. Omena- ja luumusato olivat runsaat, mutta metsän mustikka erittäin heikko. Sen sijaan sienisadon kerrotaan olleen aivan loistavan.

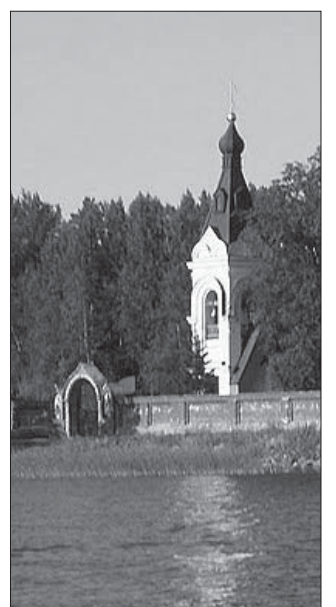
Eläimiä on yksi karju, kolme emakkoa ja vuoden mittaan paljon porsaita. Lisäksi yksi sonni, yksi lypsävä lehmä, muutama vasikka ja kaksi hevosta. Luostari hankki mantereelta eläimille talveksi heinää ja rehuja.

Pietarin ja Käkisalmen kaupunkitalot

Luostarilla on podvorjet (edustustot, kaupunkitalot)

Luostarin pääkirkko iltapäivän auringon valossa. Kuvat: Heikki Hänninen.

Laatokalta lähestyttäessä pääkirkolta parin kilometrin etäisyydellä oikealla, rantaviivan lähellä sijaitseva Konevitsan skiitta näyttää tältä.

Priozerskissä, entisessä Käkisalmissa ja Pietarissa. Luostarin veljestössä toimivien pappien lisäksi kaksi pappia työskentelee luostarin Pietarin podvorjessa. Lähellä metroasemia "Vladimirskaja" ja "Dostojevskaja" löytyvässä kaksikerroksisessa talossa Zagorodnyj prospekt 7, on alakerrassa kirkko ja kirkollisten esineiden kauppa. Yläkerrassa on pieni trapesa, podvorjen kanslia, pyhiinvaellusjaoston tilat ja luostarin johtajan pieni kelja hänen Pietarissa olonsa majapaikkana.

Käkisalmen podvorjelle kuuluva Jumalanäidin syntymän kirkko on kaupungin keskusaukiolla. Kirkon sisätiloissa tehdään seinien pintaremonttia. Käkisalmen podvorjen esimiehenä toimii papiksi syyskuussa vihitty pappismunkki David.

Konevitsassa on viime touko-lokakuun välisenä aikana käynyt 18.700 hen-

kilöä, heistä Konevitsa ry:n kautta noin 60 henkeä ja noin 50 talkoolaista, lisäksi kymmenittäin kävijöitä kotiseutumatkalaisten ryhmistä mm. Musakan lomaranasta.

Luostarin toimintaa tukeva Konevitsa ry, jossa oli vuodenvaihteessa 263 jäsentä, perustettiin loppuvuodesta 1991 ja yhdistyksen ensimmäisenä puheenjohtajana toimi restauraattori **Heikki Hänninen**. Otoksia Hännisen valokuvakokoelmasta on tämän jutun liitteenä.

Puheenjohtajana on vuodesta 2008 alkaen toiminut ja tehtävään edelleen valittu **Riitta Vainikka**. Hänen edeltäjänsä oli vv. 2000-2008 Helena Pavinskij.

Yhdistyksen uusitut kotisivut löytyvät osoitteesta www.konevitsary.fi

KAARINA
PÄRSSINEN

Konevitsa-yhdistyksen puheenjohtaja Riitta Vainikka ja luostarin johtaja igumeni Aleksandr. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Pyhäjärvellä käytiin jo vuonna 1982

Maaliskuun lehdessä oli **Kalervo Ahvosen** varsin seikkaperäinen kirjoitus Ahvosen poikien ensimmäisestä kotiseutumatkasta vuonna 1985. Luin kirjoituksen mielenkiinnolla kertaalleen läpi ja hetken kuluttua kaivoin lehden uudestaan esiin, sillä jokin tuttu asia oli putkahtanut alitajuntaani. No, selvisihän se äkkiä. Samat matkaopaat **Simo** ja **Helena** olivat meillä oppaina jo vuonna 1982. Ja samainen etusivun kuvassa esiintyvä auto oli myös meillä kulkuvälineenä Sakkolasta eteenpäin.

Meidän neljän miehen ryhmän matkavalmisteluissa tein virheen, joka lopuksi koituikin niin minun ryhmäni kuin monien muidenkin onneksi:

Olin erään seurueen kanssa Ruotsin laivalla ja ruokailun yhteydessä suuren ääneen totesin, että nyt katsellaan maisemia täällä, mutta kuukauden kuluttua aion lähteä Pietariin ja sitten pojat katsellaan Kannaksen näkymiä kielletyllä alueella. Minua vastapäätä istui eräs mies, joka vinkkasi minua hieman sivummalle ja sanoi. – Älä hyvä mies puhu noin suureen ääneen tällaisia asioita. Minun aikomukseni on lähteä ensi viikolla Karjalaan ja minulla on varma opas tiedossa. Voin puhua hänet myöskin Teidän ryhmälle.

Päivämäärät tarkistettiin ja sovimme, että käyn tapamassa vielä kaverin matkan jälkeen häntä Tyrvään Sammaljoella. Näin tapahtuikin ja sain vielä tunnistusvalokuvankin häneltä. Odottavin mielin sitten matkasimme Pietariin ja saimme yhteyden Helenaan ja Simoon ja heidän johdollaan matka onnistui hyvin.

Kerroin **Erkki Pärssiselle** jo ennen matkaan lähtöä aikeistamme ja sain kuulla Erkin lähtevän heti meidän perään omana ryhmänsä kanssa Pietariin. Niinpä sovin taas Helenan kanssa Erkki -ryhmän opastuksesta. Heti matkaltani Suomen puolelle päästyäni ilmoitin Erkille kaiken olevan kunnossa ja niin myös onnistui Erkin matka ja tämän jälkeen moni sai tietää Helenasta ja Simosta.

REINO ÄIKIÄ

Helena ja Reino autoa odottelemassa Kiviniemen tien poskessa.

Rotjanlahden kujasilla 1982 Aimo Äikiä ja Viljo Pärssinen sekä Helena ja venäläinen autokuski.

Pyhäjärvi-seura tekee kevätretken Euroopan kulttuurin pääkaupunkiin Turkuun

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kevätretki tehdään la 28.5.11 Turkuun, Euroopan kulttuuripääkaupunkiin yhteistyössä Kurkijoki-seuran kanssa. Kulttuuripääkaupungin erityisyydet Turussa näkee vain tänä vuonna – ei koskaan myöhemmin. Turussa ovat myös Karjalaiset Kesäjuhlat 17.-19.6.11, jonne moni meistäkin osallistuu.

KATSO TARKEMPI RETKIOHJELMA maaliskuun Pyhäjärvi-lehdestä! Monta mielenkiintoista kohdetta luvassa! Tiedustelut ja ilmoittautumiset kevätretkelle Turkuun viimeistään 5.5.11 mennessä:

Kaarina Pärssinen p. 040-519 3036,
e-mail kaarinaparsinen@gmail.com tai
Kaisa-Liisa Korhonen p. 050-590 5433,
e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Hintaan seuran jäsenille ja perheenjäsenille 50 eur/ osallistuja ja muille 60 eur sisältävät opastettu kiertoajelu, pääsymaksut ja opastukset kohteissa sekä lounas Ravintola Meri-Karinassa ja iltapäiväkahvit marjapiirakan kera kahvila Kisällissä.

Matkan hinta maksetaan etukäteen 12.5.11 mennessä Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilille Nordea 127130-255715.

Bussi Turkuun lähtee Helsingistä **Rautatieaseman Eliel-aukion** laidassa sijaitsevan **Holiday Inn Helsinki City Center hotellin takana** olevalta linja-autojen turistipysäkiltä klo 8.00. Mukaan voi halutessaan liittyä jo bussin tuloreitiltä Hyrylästä linja-autoasemalta klo 7.30. Paluu Helsinkiin n. klo 18.-18.30 ja edelleen Hyrylään. Käytössämme 2-kerroksinen näköalabussi. Menomatkalla lyhyt pysähtyminen Suomenselällä TB Kivihovissa.

Tervetuloa kanssamme Euroopan kulttuuripääkaupunki Turkuun!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry
Kurkijoki-seura ry

Ravakon Liisi ja viisas Jeri-koira

Pyhäjärvi-lehden viime vuoden numeroissa on muisteltu Ravakon kartanoa. Elokuun numerossa Kalervo Meskanen mainitsee Liisa-nimisen palvelijan ja viisaan Jeri-koiran. Tunnistin tämän parivaljakon.

Kyseessä oli äitini **Anna-Liisa Rampa** (1912-2003), **Heikki Ramman** tytär Orolan kylästä, myöhemmin Kailasto avioituttuaan Riiskan kalastaja **Jaakko Kailaston** kanssa. Ravakkoon ja Reunasille hän joutui ikään kuin sattumalta. Äitini oli ollut palveluksessa Sumpulan **Hämäläisillä** muutaman vuoden kolmekymmentäluvun vaihteessa, kun eräänä päivänä rouva Reunanen oli soittanut Sumpulaan ja tiedustellut, mistä hän saisi pikaisesti sellaisen ja sellaisen henkilön palvelukseen Ravakkoon. Sumpulan emäntä oli tovin mietittänyt soittanut rouvalle takaisin ja kertonut, ettei hän keksi tähän hätään ketään muuta, mutta heiltä voisi Anna-Liisa tulla parin viikon ajaksi, kunnes löytyisi joku toinen. Parin viikon kuluttua rouva Reunanen soitti ja sopi Sumpulan emännän kanssa, että "Liisi", kuten rouva äitiäni aina puhutteli, saisi jäädä heille vielä toistaiseksi, mihin Sumpulan emäntä suostui. Tästä toistaiseksi -sopimuksesta tulikin äidilleni lopulta pitkä, melkein kymmenen vuoden pesti **Saara** ja **Kalle Reunasen** perheessä.

Ravakossa Jeri-koirasta ja Liisistä tuli erottamaton ja uskollinen pari. Äitini kertoi, että Jeri totteli vain häntä ja rouvaa, ei muita. Se lienee ollut tarkoituksin. Äitini kielenkäytössä Saara Reunanen oli Rouva tai Rouva Reunanen, ja rouva käytti äidistäni muotoa Liisi. Jeri-koiran rouva oli itse hankkinut ja se oli saanut poliisikoirakoulutuksen, kuten hän äidilleni kertoi. Jeri oli valpas, hyväkäytöksinen ja tottelevainen sekä tiesi ruoka-aikansa, milloin saattoi tassutella keittiön oven suuntaan Liisin luo.

Muistan myös äitini kertoneen tuosta postinhausta, että Jeri toi postimieheltä kirjeet, mutta antoi ne vain hänelle, ei vahingossa-kaan kenellekään muulle. Mistä lienee tämä vedenpitävä lojaali yhteistyö johtunut, sitä ei äitini sen tarkemmin paljastanut. Hymyili vain asialle, ettei Jeri koskaan erehtynyt. Ehkäpä kirjeitten taustalla oli se, että silloin rauhan vuosina, kuten kolmekymmentälukua vanhempi polvi kaiholla muisteli, ei Riiskasta ollut pitkä matka kankaan vieroitettua Ravakkoon. Kailastot ja Salpakosket asuivat läheisinä naapureina Riiskassa, joten **Salpakosken Antin** ja isä-Jaakon, parhaiden kaverusten, sopi suunnistaa kesäiltoina kale-noihin ja vispiläkaupoille Ravakkoon Elsan ja Liisan luo. Isäni ja äitini pitivätkin vispiläkauppaa läpi kultaiset rauhan vuodet ja meni-

vät naimisiin vasta jatkosodan kesänä. Tätä taustaa vasten saattoi salaperäisille kirjeillekin olla oma tiensä postimiehen ja Jerin kautta, sillä isälläni oli äitini sanassa sanoen "sorja käsäla". Kenties kirjeet ennakkoivat Riiskan kravattikampeisten pyöramiesten saapumista, mutta sekin jää salaisuudeksi, sillä kirjeet katosivat ja hävisivät viimeistään sodan tuulissa.

Vuonna 1993 kävimme äitimme kanssa Pyhäjärven Ravakossa, minkä hän halusi ehdottomasti nähdä. Siinä etupihalla hän kertoili meille nuoremmalle polvelle Ravakon elämästä nostalgisesti muistellen: Ravakon kesäisistä juhlista, suuren suuresta omenapuutarhasta, jonka sato pakattiin tarkasti paperoiden laatikoihin ulkomaille vietäväksi, puutarhurista ja ihmisistä, jotka olivat töissä, sillä väkeä tarvittiin ja Ravakko antoi mukavaa lisätienestää monille kesäisissä askareissa. Suuren kellarin sisällöstä ja ruoka-aineksista saimme kuvauksen, mitä siellä säilytettiin ja pidettiin, sillä olihan se keittiöväen toinen sydän.

Katsellessamme pihalla päärakennusta emme maltaneet olla kysymättä kartanon kummituksesta, oli-ko sellaista. Äitini hymyssäsuin kertoi, että sellaisen olivat monet vieraat nähneet ja kuulleet. Kerrottiin, että talon yläkerran käytävässä se oli ilmestynyt ja liikkunut askelin miehen

hahmossa ja varjokuvana, mutta aina se väistyi ja perääntyi, kunnes yhtäkkiä katosi, kun sitä alettiin puhuttamaan. Totta vai tarua, mutta sellainen kuului kartanoelämään.

Äitini kertoi, että vaikka hän vietti yksin pimeitä syysöitä Ravakossa, ei hänen tarvinnut koskaan pelätä, sillä Jeri oli valppaana ja heti hereillä, jos jotain outoa kuului. Yhden kerran hän muisteli Jerin rynnänneen ylätasanteelle ja vimmatusti haukkuen edenneen kohti perähuoneita. Lopulta monien kommentojen jälkeen ja valojen syttyessä Jeri oli suostunut tulemaan alas, mutta yhä vain karvat pystyssä muristen tuijottanut yläkerran portaikkoo. Olisiko perimätiedon mukaan jollain traagisella tapahtumalla Ravakossa ennen vallankumousta ollut osaa tai arpa, mutta kartano oli ansainnut tarinansa.

Vielä kuluneena talvena Liisan sisar Elma Rampa, nyt yhdeksänkymmentäkuusivuotiaana muisteli käyntiään sisarensa luona kostissa Ravakossa, että kun he olivat kolmistaan sisällä, niin Jeri seurasi ja piti silmällä hänen liikkumistaan huoneissa, kunnes Liisa huomasi käskyttää Jerin paikalleen. Sattui kuitenkin yhtenä päivänä niin, että Liisa teki ruokaa ja laittoi laatikon uunin sekä sanoi sisarelleen, että katso laatikon perään, hän pistäytyi lypsämässä lehmän. Kun Elma kotvan kuluttua nousi

kurkistaakseen uuniin, niin Jeri loikkasi eteen ja työnsi kuonollaan hänet takaisin tuoliin ja meni paikalleen. Toista kertaa ei kannattanut yrittää tuolista nousua. Kun Liisa tuli sisälle ja kysyi, miten laatikko paistuu, kun tuoksuu hyvälle, niin Elma nyökkäsi Jerin suuntaan ja sanoi: Kiitä paistajaa, sekä kertoi tapahtuman, mille hyväntahtoisesti naurettiin, mutta Jeriä loukkaamatta. Pieni palaneen maku antoi laatikolle vain paremman aromin, muisteli Elma.

Äitini muisteli, kun hän hoiti Reunasen Juhania ja Rekoa kaupungissa, sekä mentiin kaupungille, kauppaan tai puistoon tai minne vaunujen vierellä ja kun ratat pysäköitiin, niin Jeri istui vaunujen viereen vartiomieheksi. Se pysyi uskollisena paikallaan. Jeriin saattoi luottaa.

Kun äitini lähti Reunasilta miehelään jatkosodan ensimmäisenä kesänä, niin ero oli hyvin haakea Ristiinan Löydössä puolin ja toisin kymmenen palvelusvuoden jälkeen. Monia tapahtumia ja miellyttäviä muistojaan hän kertoili meille nuoremmalle polvelle Ravakosta, Suotniemestä, Ampialasta, Käkisalimesta ja ylipäätään palvelustaan Saara ja Kalle Reunasen perheessä.

JUHANI KAILASTO
Riihimäki

Vuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen

Karjalan Liiton toimintavuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen.

Vuonna 2011 Karjalaiset kesäjuhlat vietetään Turussa, joka on Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdessä Tallinnan kanssa. Turun juhlien teema on kansainvälisiä kohtaamisia ja teemaan liittyen juhlaseminaarin aiheena on Suomenlahden vanhat valtakkaupungit.

17.-19.6.2011

Pohdintaa Sortanlahden kylän väkiluvusta

Vpl. Pyhäjärvellä mainitaan olleen ennen sotia 44 kylää. **Impi Wiika** toteaa Vpl. Pyhäjärven historiakirjassa kylien lukumäärät ”kirkonkirjojen mukaan” ennen sotia oheisen luettelon mukaisiksi. Luettelossa ei ilmene laisinkaan kylää nimeltä Sortanlahti.

Reino O. Kukko ja **Kaarle Viika** pääsevät omassa Vpl. Pyhäjärvi-kirjassaan kylien lukumäärässä samaan 44 kylään, mutta siinä luettelossa on mukana myöskin Sortanlahti. Viimeksi mainitussa kirjassa puuttuu Passi-niminen kylä, jolla ei niin talolukuun kuin väkimääräänkään ole mitään merkitystä.

Vpl. Pyhäjärven ennen sotia julkaistuissa varsin tarkoisissa kartoissa mainitaan kyliksi sellaisia paikkoja, jotka eivät kuitenkaan ainakaan kirkonkirjoissa ole omia kyliään. Ainakin yksi tällainen kylä on Laatokan rannassa sijaitseva Ylläppää. Luettiinko siis Ylläppää ja Lohijoki yhteiseksi kyläksi? Sijaitisiko muutamia (6-7) Rotjanlahden kylään kuuluvia taloja Ylläppäässä?

Tutkin aikanaan Pyhäjärven viimeisiä kunnallisvaaleja, jotka pidettiin v. 1936. Kirjoitin tästä aiheesta tarkahkon selvityksen lehtemme numerossa 2/2010. Asiakirjoissa mainitaan silloin Sortanlahden muodostaneen yhden äänestysalueen ja siinä olleen 552 äänioikeutettua.

Muut äänestysalueet olivat: Alakylä (673), Enkkua (519), Konnitsa (415), Konevitsa (72), Musakanlahti (274), Noitermaa (538), Pyhäkylä (513), Salitsanranta (427) ja Yläjärvi (398). Lähiseutujen kylät kuuluivat ja käyttivät varmasti äänioikeuttaan joissakin edellä mainituista äänestysalueista.

Mutta varsinainen kysymys on se, paljonkohan Sortanlahdessa oli taloja ja asukkaita? En väitä, että Sortanlahti kuin Vernitsakaan olisivat olleet mitään kyläpahasia, mutta todennäköisesti Vernitsan kylän oma väkiluku laskee huomattavasti.

Impi Wiikan taulukko osoittaisi Vernitsalla olleen 62 taloa ja niissä asukkaita yhteensä 367 henkeä. Sisältyykö tähän määrään siis myöskin Sortanlahden talot ja ihmiset?

Liitän juttuun vielä vanhan kuvan Sortanlahden satama-alueesta, josta vanhempi väki voikin jo laskea muutamia taloja ja arvioida niiden väkimäärää.

REINO ÄIKIÄ
puh. 040-769 5775
sähköposti reino.aikia@netti.fi

Vanhaa Sortanlahden satama-aluetta. Alla taulukko Pyhäjärven kylien asukkaista ennen sotaa.

Pyhäjärven eri kylissä oli ennen sotaa asukkaita seuraavasti:
(kirkonkirjojen mukaan)

Kylän nimi	Talollisia		Paistatil., mäkkitup. ja tilattomia		Yhteensä	
	perh.	henkeä	perh.	henkeä	perh.	henkeä
Alakylä	28	143	22	75	50	218
Enkkua	33	154	13	39	46	193
Gorkkala	13	68	9	38	22	106
Haapaniemi	9	40	4	9	13	49
Hassinmäkin	11	71	1	5	12	76
Ivaskensaari	4	31	7	22	11	53
Jaama	21	116	2	7	23	123
Kahvenitsa	35	196	19	52	54	248
Kalamaja	8	53	3	15	11	68
Kelja	12	83	12	58	24	141
Kiimajärvi	32	212	28	121	60	333
Kivipaarina	7	32	8	59	15	91
Konevitsa	—	—	15	66	15	66
Konnitsa	—	504	44	157	127	661
Kostermäa	12	84	2	11	14	95
Kunnianiemi	11	80	8	31	19	111
Lahnavaalkama	21	104	12	22	33	126
Larjava	4	19	7	24	11	43
Lohijoki	7	44	7	30	14	74
Matiskala	6	22	5	18	11	40
Miissua	3	16	4	12	7	28
Montrua	18	84	18	82	36	166
Musakanlahti	27	161	17	70	44	231
Noitermaa	25	169	19	82	44	251
Orola	7	52	4	12	11	64
Passi	1	4	—	—	1	4
Pattoinen	5	25	3	5	8	30
Porsaanmäki	13	59	6	19	19	78
Puikkoinen	20	104	10	36	30	140
Pyhäkylä	64	386	75	321	139	707
Pöyhölä	9	52	4	18	13	70
Rahkajärvi	9	62	3	9	12	71
Rantakylä	18	119	9	35	27	154
Riiska	17	105	21	90	38	195
Rotjanlahti	23	155	10	53	33	208
Ryhmäkylä	12	79	4	17	16	96
Saapru	41	270	25	115	66	385
Salitsanranta	38	152	27	100	65	252
Suhapaarina	2	10	1	6	3	16
Tiitua	32	200	22	76	54	276
Toisterniemi	14	74	5	17	19	91
Valkeamäki	27	158	38	136	65	294
Vernitsa	46	307	16	60	62	367
Yläjärvi	53	368	25	125	78	493
	900	5 342	662	2.643	1.562	7.985

Sortanlahtea.

Pyhäjärven kylien sijainti. Suurennuslasi auttaneec karttojen tarkastelussa.

Kevätkokous mielti, miten Pyhäjärveläisiä aktivoidaan liittymään pitäjaseuraan

Toisilleen tutut ja pari uutta seuran jäsentä kävivät vilkasta keskustelua Vpl. Pyhäjärvi-seuran kevätkokouksessa, joka keräsi 29 osallistujaa Karjalatalon Galleriasaliin 20. maaliskuuta. Hallitus oli valmistellut sääntöjen mukaisten kevätkokousasioiden lisäksi kokoukselle ratkottavaksi aiheita, miten seuran jäsenhankintaa voitaisiin tehostaa. Vilkas keskustelu syntyi myös kokouksen jälkeen kuullusta **Kauko Hinkkasen** alustuksesta. Siinä käsiteltiin Suvannon seudun sukututkimuspiirissä aloitettua tutkimusta vv 1917-1922 tapahtumista ja aiemmin vaietuista sisällissodan uhreista Suvannon alueen pitäjissä.

Kevätkokouksen puheenjohtajana toimi seuran puheenjohtaja **Kaarina Pärssinen** ja sihteerinä seuran sihteeri **Eeva-Liisa Miikkola**. Kokousväki kiitteli vastuullisia viime vuoden vilkkaasta toiminnasta, jota oli selostettu hallituksen laatimassa ja kokouksen vahvistamassa seuran vuosikertomuksessa. Vpl. Pyhäjärvi-seuran vuosikertomus vuodelta 2010 on kokonaisuudessaan luettavissa seuran kotisivuilta

www.karjalanliitto.fi/vpl-pyhajarviseura.

Tilinpäätös viime vuodelta käsiteltiin ja vahvistettiin sekä kuultiin tilintarkastajien lausunto seuran hallinnosta ja tileistä. Kokous päätti myöntää tili- ja vastuuvapauden asianosaisille eli seuran hallitukselle.

Nimikkeet muuttuvat niin, että kulumassa olevan vuoden tileistä ja hallinnosta lausunnon tulevat ensi vuoden kevätkokoukselle antamaan viime marraskuun syyskokouksessa valitut toiminnantarkastajat kuten 1.9.2010 muuttunut yhdistyslaki määrää.

Muissa asioissa käytiin innostunutta ja vilkasta keskustelua aiheesta seuran jäsenhankinnan tehostaminen. Hallitus sai jatkovalmisteltavakseen mm. seuraavat ehdotukset: Vpl. Pyhäjärvi-lehden sivuilla jäsenhankinnan aktivoiminen, seuran toiminnan esittelyä karjalais- ja sukuseurojen tilaisuuksissa ja kotiseutumatkoiilla. Karjalatalon ilmoitustauluilla pitäisi olla vetävä mainos seurasta ja kutsu toimintaan mukaan tulemisesta. Ehdotettiin myös, että Säätiön ja seuran stipendin saajille voisi lähettää henkilökohtaisen kirjeen, missä kutsu keskustelemaan toiveista erityisesti nuoremmalle polvelle suunnatusta seuran toiminnasta. Myös seuran nettisivuilla voitaisiin koota nuorten toiveita seuran toiminnasta. Hallitus tulee vielä kevään aikana jatkamaan aiheen käsittelyä omassa ideariihessään.

Museon kokoelmista
Kokouksen osanottajille jaettiin Sastamalan seudun museon johtaja **Maria Pietilä**ltä saatu seloste museoon 1950-luvulta lähtien tallennetuista Vpl. Pyhäjärven historiaa, esineitä, valokuvia ja arkistoja käsittä-

vistä aineistoista. Selosteessa on myös annettu ohjeita, miten toimia, jos haluaa lahjoittaa museolle jotain. Vuoden 2012 alusta Sastamalan kaupungin hallinnoima Sastamalan seudun Museo ja Suomen kirjainstituutin säätiön hallinnoima Suomalaisen kirjan museo Pukstaavi muodostavat yhden museoyksikön. Vpl. Pyhäjärvi-kokoelmalle hallinnollisella muutoksella ei ole käytännön merkitystä. Museon johtaja on luvannut tulla kertomaan seuralle tarkemmin tästä kokoelmasta ja vastaamaan kysymyksiin mahdollisesti jo seuran syyskokouksen yhteydessä. Syyskokouksen ajankohdaksi on varmistunut su 6.11.11.

Tutkimus vuosista 1917-1922 on laaja projekti

Kauko Hinkkanen kertoi alustuksessaan, miten Suvannon seudun sukututkimuspiirissä oli päädytty aloittamaan tutkimusta vv 1917-1922 tapahtumista. Sukututkimuspiiriin kuuluu Raudun, Sakkolan, Pyhäjärven, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjissä asuneen väestön sukujen, elintapojen ja asuinympäristön tutkimisesta kiinnostuneita.

Näiden pitäjien sukututkijoista pari vuotta sitten nimetyssä, tämän aiheen tutkimiseen paneutuvassa ryhmässä pyhäjärveläisiä edustaa Kauko Hinkkanen. Ryhmän tutkimuksen keskeisin tietolähde on Suomen sotatiedot 1914-22 -projektin tiedostoissa, joissa ker-

Viime vuoden lopulla seuraan liittyneellä vantaalaisella Raimo Heikkosella (vas.) ja seuraan pitkään kuuluneella helsinkiläisellä Keijo Tikalla (oik.), jotka kohtasivat kevätkokouksessa ensimmäistä kertaa, osoittautui olevan paljon yhteistä kuten sama koulu Pyhäjärvellä.

Kauko Hinkkasen (oik.) alustus herätti runsaasti kysymyksiä, joita jäätin esittämään hänelle kokouksen päätyttyäkin. Tässä kysyjänä Tuomo Kukko.

rotaan sotaoloissa surmansa saaneista. Tämän netistä löytyvän tutkimuksen nimitiedosto käsittää kaikkiaan 39 550 surmansa saanutta, joista noin 93 prosenttia menehtyi vuoden 1918 sodan sotatoimien ja jälkitapahtumien yhteydessä. Ryhmän tutkimalla alueella surmansa saaneita on yhteensä satoja.

Ryhmä totesi varsin pian, että tietoja on täydennettävä monista eri lähteistä. He ovat jäljittäneet tietoja alueen tapahtumista ja ajankohdan uhreista lukuisista eri arkistoista ja kokoelmista mm. Kansallisarkistosta, Työväen Arkistosta, Mikkelin maakunta-arkistosta, Eduskunnan kirjastosta ja, Virallisen lehden vuosikertoista. Merkityksellistä on myös kuvata, millaista ihmisten elämä näissä Karjalan kannaksen pitäjissä oli noina vuosina, ennen Suomen itsenäistymistä ja itsenäisyyssajan alkuvuosina.

Kauko Hinkkasen kevätkokouksessa pitämän alustuksen pääpaino oli kuvata elämää ja yhteiskunnan kehityksen vaihetta tuona ajan-

kohtana. Yksityiskohtaisen tutkimustulosten esittelyn aika on tuonnempina.

Tutkimus etenee aineistojen laajuuden vuoksi hitaasti. Tavoitteena on, että aihepiiristä koottaisiin sukututkimuspiiriin julkaisu, mikäli rahoitus sille saadaan järjestymään. Ensi vuoden huhtikuussa Suvannon se-

dun sukututkimuspiiriin viettäessä 10-vuotisjuhliaan tutkimuksen arvioidaan olevan edennyt loppusuoralle. Kauko Hinkkanen tulee seuraavissa Vpl. Pyhäjärvi-lehdissä itse kirjoittamaan laajemmin tutkimuksesta.

KAARINA PÄRSSINEN

Pyhäjärvi-tuotteita lahjaksi ja omaan käyttöön

Vaakunapaitoja edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi kotiseutumatkoiille juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinarparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuisia T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL. Kappalehinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, tulossa lisäpainos DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Kevätkokouksen tarjoiluista vastanneet emännät valmistivat mm. 100 herkullista voileipää tarjottavaksi kahvitelun kera. Talkoissa mukana Arja Hiiri, Marketta Mattila, Raili Huovila, Inkeri Hiiri, Kaarin Halonen ja Eeva-Liisa Miikkola

Pyhäjärveläisiä Vammalassa:

Paula Hoikan muistelmia Karjalasta

Paula Hoikkaa o.s. Hanski haastatteli Vammalassa
8.4.2011 Irja Kärki, o.s. Hanski. Paula Hoikka kertoo:

Salitsanrannalta ensimmäisiä muistojani on aurinkoiset päivät tuvan lattialla, seuraten reikäjakussa kävelemään opettelevaa pikkuveljeä. Kesäiset päivät kuluivat uimarannassa naapurien lasten kanssa.

Pyhäkylän Katilaan muutettuumme lähinaapureina oli Luukkasen perhe. Heillä oli neljä tyttöä ja kaksi poikaa, meillä siihen aikaan neljä poikaa ja kaksi tyttöä, joten leikkivereita riitti.

Alkuopetuksen sain kiertokoulussa, minne kuljettiin Luukkasen Tahvon kanssa yhdessä. Kiertokoulua pidettiin Lahnavalkamassa ja muistini mukaan Kähösen talossa. Muistaakseni naisopettajan nimi oli Rampa.

Lukemaan opittiin ja kirjoitusta harjoiteltiin rihvelitauluun. Oppilaat olivat eri-ikäisiä, ja häirikiitä jouduttiin laittamaan välillä nurkkaan häpeämään.

Vapaa-aikana leikittiin kuurupiiloa, sokkoa, viimeistä paria mm. Myös menttiin piirileikkejä laulun tahdissa, näitä menttiin Pyhäkylän nuorisoseurantatalolla.

Esiinnyin näytelmissäkin ja isäkin oli joskus niissä mukana.

Myöhemmin ohjelmallisia iltamia vietettiin ja lopuksi saatiin tanssiakin tunti.

Nämä harrastukset jäivät kohdaltaani, kun menin Viipurin kauppaoppilaitokseen.

Sitten sota muutti elämän totaalisesti. Karjalasta jäivät mieleeni kaudenimmat nuoruusmuistot, mielestäni ne olivat aurinkoisia aikoja.

Sota muutti kaiken. Lottatoimissa olin molempien sotien ajan. Väli rauhan aikana olin linnoitustöissä mm. Sulkavalla ja Ruokolahdella.

Sotien jälkeen perhe oli evakuoitu Tyrvälle, ja minun tieni vei opiskelemaan Englantiin, missä olin kaikkiaan kolmisen vuotta. Se aika oli erittäin mielenkiintoista, ja sinä aikana suoritin mm. Higher professional-kurssin englannin kielessä. Sieltä muutin Helsinkiin suomen ja -englanninkielien kirjeenvaihtajaksi suureen tukku liikeseen.

Paula Hoikka on yksi Vammalassa asuvista pyhäjärveläisjuurisista karjalaisista.

Jonkun vuoden kuluttuamenin naimisiin, ja perustimme kotimme Poriin. Vuosien varrella perhe lisääntyi kahdella pojalla, ja heitä hoitaessa ansiotyö oli jätettävä.

Poriin löytyi karjalaisia ystäviä, heidän kanssaan oli mukava muistella mukavia Karjalan aikoja ja kaunista Pyhäjärveä ja pyhäjärveläisiä.

Miehen työn vuoksi olimme Savossa reilu parikymmentä vuotta, ja eläkepäiviä tulimme viettämään tänne Vammalaan toisten pyhäjärveläisten joukkoon. Täällä olivat kotiväki ja muut lähiomaiset.

Vammalaan veti meitä myös Rautaveden rannalla oleva kesämökkimme, mikä oli ollut meillä kauan.

Täällä liityin uudestaan Vammalan Karjalaseuraan, jonka perustavan kokouksen sihteerinä olin ollut, isäni Matti Hanskin toimiessa puheenjohtajana vuonna 1945.

Ehkä se johtuu myös karjalaisuudesta, minut on otettu erittäin hyvin vastaan joka puolella Vammalaan mukaan lukien.

Vanhat palstat puhuvat

Vanhat palstat 50 ja 25 vuoden takaa, kooste Reino Äikiä

Vpl. Pyhäjärvi-lehti
4/1961

Vastaava toimittaja Martti Tenkasen toimittama lehti on tulvillaan pyhäjärveläisiä kiinnostavia asioita. Pääkirjoituksessaan toimitusneuvoston jäsen Reino O. Kukko perää Voimistelija Urheiluseura Pyhäjärven Kaiun urheiluhistorian aikaansaamista ja lehdessä Matti Kuisma muistelee urheilumuistoja 45 vuoden takaa. Yrjö Rittvola jatkaa mielenkiintoista Sortanlahden kirjoitussarjaa käsitellen nyt mm. laivojen haaksirikkoja Sortanlahden ympäristössä. Heikki Hiiri aloittaa tässä numerossa Konnitsan kylää käsittelevän kirjoitussarjansa 1900 luvun lahdelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä. Luonnollisesti lehti on pullollaan henkilötietoja niin kuolleiden kuin vuosi täyttävien osalta. Seurojen toimintaa käsitellään myös kokousuutisten muodossa.

Pyhäjärven historian esipainosta on vielä painoksen mukaan saatavissa.

PYHÄJÄRVEN KIRJA

»Vpl. Pyhäjärvi, kappale kannakselaisvaiheita», kirjoittanut Impi Wiika, 600 isokokoista sivua, n. 1000 kuvaa, joista 100 sivua syväpainokuvina. Hinta 1/2-nahkaselkäisenä mk 2.100.—, kangaskantisena 1.900.—, postikulut 100.—. Kirjaa on vielä joku määrä saatavana, ja voidaan sitä tilata postitse osoitteella: Vilho Toiviainen, Keuruu. Pyhäjärven varsinaisissa sijoituskunnissa saadaan kirjaa paikallisilta asiamiehiltä.

Kirja esittelee Pyhäjärveä ja pyhäjärveläisyyttä kaikkine toimintoineen ja harrastuksineen.

Tämän kirjan omistaminen on pyhäjärveläisten kotien todellinen kunnia.

PYHÄN-SÄÄTIÖ.

Säätiön silloisen asiamiehen Vilho Toiviaisen puhelinnumero ja posti-osoite on jo ajat sitten vaiennut ja vaikka nykyinen asiamies Pirjo Kiiälä vastaa puhelimeen niin mainitun pitäjän historian toistakaan painosta ei enää ole saatavilla. Jostakin antikvaario liikkees-

tä tai perikuntien kätkeistä saattaa vielä kirjan onnistua löytämään. Sen sijaan tuota Kaiun urheiluhistoriaa vielä löytyy samoin Kaarle Viikan ja Reino O. Kukon Pyhäjärvikirjaa löytyy varastosta muutamia kappaleita.

Vanhat perinneruutat esiin

Lehtemme toimitukseen soitti eräs pyhäjärveläisnainen. Hän oli juuri ehtinyt ennen talvisodan syttymistä syntynyt Vpl Pyhäjärvellä ja isänsä tilaamana tämä Vpl Pyhäjärvi-lehti on tullut hänelle jo useita vuosia.

Hän esitti lehtemme julkaisemiseksi varsin oivallisen haasteen. Te vanhemman polven naiset kirjoittakaa nyt muistiin vanhojen pyhäjärveläisten ruokien ohjeet ja

julkaistakoon ne lehden sivuilla. Nyt on todella kiire saada tämä perinne talletettua meille nuoremille. Soittaja oli aivan oikeassa. Siispä kiireesti kynä käteen ja ruokaohjeita muistiin merkitsemään. Ikäänkuin malliksi julkaisemme jo oheisena Huittisten Karjalaisen kiisselikutuilla käytetyn kaurakiisselin teko-ohjeen.

TOIMITUS

Kaurakiisseli

(4 annosta)

250 grammaa kauraryynejä,
1 litra vettä

Vesi lämmitetään kädenselämpimäksi, johon ryynit sekoitetaan hyvin hämmennäen. Astiaksi paras on puuastia ja happanemisen siemeneksi taikinajuuri. Noin vuorokauden kuluttua, kun ryynit noussevat seoksen päälle ja seos haisee vähän happamalle siivilöidään

ryynit pois ja liemi on valmista keitettäväksi. Keitettäessä lisätään vettä tarpeen mukaan noin 1/4 litraa. Hämmennetään hyvin koko ajan. Kiehumisaika on noin 5 minuuttia. Keitos on herkästi pohjaan palavaa joten kattilaksi alumiininen on suositeltavin. Kun keitos näyttää kokonaan kiiltävältä on se valmis tarjottavaksi. Kiisseli onnistuu parhaiten kotoisista höyryttämättömistä kauraryyneistä. Kiisseli syödään maidon tai voisilmän tai molempien kanssa.

Syötä vierasta sanoil, enneko keito kerkijää

Mie hastan täs talkkunast ja sen tieost ko näist perinne ruuvist on puhetta. Kyl tulloo ves kielel, ko muistaa sen talkkunan mikä ain tahvonapäivän perinteisest keitetii kotonnai. Äit tek talkkunat joka syksy. Vissii Tiituval äiti koton ol sellane tapa, vai liene olt isä koton Viiksalahes Sakkolas, se on jäant miul epäselvaks. Ne tehtii sillei jot laitettii kaurat muuripattaa kuumaa vettee ja turvotettii nii kauva ko jyvä toine pää alko auveta.

Sit ne nostettii valumaa ja jäähtymää suuree korrii. Ne pit jäähyttää jot ne ei alkaniet käyvä, siin pit olla tarkka, sit ko ne olliit jäähtyneet ne laitettii kuivamaa nii kuumaa uunii nii jot ne oikei paukahtelliit. Niitä pit sit oikei ahkerast hämmennellä jot ne alkoit hyväst kuivaa. Niitä pieltii uunis yli yön ja seuraavan aamun taas lämmitett uuni ja sama satsi kauroi kuivamaa. Näihe ei laitettu mittää muuta viljaa sekkaa, nää tehtii yksistää kaurast. Eikä niitä

jauhettu kuorinie niiko tääl päi on tapa. Käkisalmes Vuohesalos ol sellane mylly Inkise pojil mis mei isä ain käi talkkunat ja Tattarit jauhattamas. Koton kasvatettii hyvi paljo tattariiki. Näist molemmist tehtii jauhuo sekä ryynii. Ryynist paistettii niitä katokans piiraita, ja tattarjauhoist uunipellil tattarkakkaraa, sellasta oikei paksuu niiko pannukakkua ja tattarryynist paistettii sitä rieskaa ja paistan sitä vieläki. No talkkuna jauhost keitetii sit sitä talkkunaa, ves ko kiehu ni siihe laitettii suola sekä rasvaa tai voita, ja jauhoi jot se ol iha sakija puuro, mitä enemä laitto makkua se ol sitä parempaa.

Niihä ne enne sannoit jot talkkunast tehtii lapsil kopramytysii, se ol sakijaa. En tiije, myö syöttii sitä kyl lusika kansa.

Tähä soppii hyväst tuo vanha puhhiiepars, suolane ja sakija, o talopoja makija, tai kuka keitetyn paistaa se makijan maistaa.

Vieno Javanainen

Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalan Vammalassa 16-17.7.2011.

Majoitusvaihtoehtoja juhlaväelle

Pyhäjärvi-juhlille saapuvat voivat tiedustella majoitustilaa mm. seuraavilta tahoilta:

Vammalan Seurahuone Oy
Puistokatu 4, Sastamala,
(03) 51941

Hotelli Ellivuori
Ellivuorentie 131, Sastamala,
(03) 51 921

Hotelli Nukkumatti
Onkiniemenkatu 6, 38200 Sastamala
Raija Ketola, puh. (03) 514 2623

Tervakallion leirintäalue
Uittomiehenkatu 26, Sastamala
0400 638 536

Kinnalan Koukku
Haapaniementie 21, Sastamala
(03) 5135493

Airi ja Reijo Tuomenoja,
lomamökkejä
KIVIJÄRVENTIE 749, Sastamala
(03) 515 1051, 0500 504 898

Välimäen tila
Rautaniementie 524, Sastamala
(03) 515 7373, 040 746 4373

Kristittyjen Lepokoti
Sinun Tähtesi
Tyrväänkyläntie 310, 38250 Sastamala
0505944782

Sotavuodet säilyvät aina evakkotytön mielessä

Talvisodan päättymisen muistopäivää vietettiin taas 13. maaliskuuta. Sota-ajat ja evakkovuodet säilyvät aina muistissa.

Talvisota päättyi siis 13.3.1940 ja jatkosota alkoi kesäkuussa 1941. Vihdoin keväällä 1942 pääsimme takaisin kotiin Pyhäjärvelle. Noin 70 prosenttia karjalaisista palasi takaisin kotikonnuilleen.

Kotikylästäimme Sortanlahdessa oli iso hävitys, vain neljä taloa jäljellä. Kotikylääni ei saanut rakentaa, koska se oli sotatila-alue. Muualla tartuttiin nopeasti korjaustöihin. Sotilaita oli miinanraivaustöissä, ja paikoin oli vaarallista liikkua, sillä venäläisiä desantteja liikkui vähän joka puolella. Kaikesta huolimatta raivaus- ja korvaustöitä tehtiin. Kesäkuun 7. päivä 1942 kansaa kerääntyi satamäärin palaneen kirkon raunioille kiitosjumalanpalvelukseen, veisattiin voimakkaasti virsi ”Jumala ompe linnamme”.

Olen viime vuoden maaliskuun lehdessä, numero 3/2010 kirjoittanut tarkemmin näistä ajoista Pyhäjärvellä, kuin myös uudesta evakkoonlähdestä kesällä 1944.

Ehdin myös käydä ripikoulun ja päästä ripille Pyhäjärven vanhalla koululla vappuna 1943.

Olin töissä Ala-Vuoksen Osuusliikkeen palveluksessa, jonka päällike oli Sakolan Kiviniemen Kasarmilassa. Oltuani siellä harjoittelijana minut siirrettiin Sakkolan kirkolle, joka oli Taipaleen menevän tien varrella. Keväällä 1944 elämä kävi rauhattomaksi, venäläisiä sotilaita oli Suvantojärven toisella puolella passissa. Ilmahälytyksiä rupesi olemaan, ja yötä päivää juostiin pommisuojan ja kaupan väliä.

Kotiin pidin yhteyttä esikunnan kautta. Radiosta kuultiin, että Sortanlahdesta evakuoidaan väkeä. Kuulimme myös, että Elisenvaarassa oli ollut kova pommitus, ja olin huolissani kotiväestäni.

Kesällä 1944 oli minun lähdeävä yksin evakkoon, oli kova jyske ja Taipaleenjoella tulenlieskat leimusivat. Osuusliikkeen sivuliikkeistä kuorma-auto keräsi henkilökunnan Kasarmilaan yhteiseen neuvonpitoon. Annettiin kaksi viikkoa aikaa etsiä omaisiaan. Sitten piti kokoontua Hämeenlinnaan, josta piti saada työpaikat, joista sodan takia jouduttiin luopumaan.

Kaikesta vaikeuksista huolimatta evakkojen tielle löytyi ihmisiä rakkaasta Suomen maasta, jotka sanoivat, mitäs tulitte, olisitte pysyneet siellä. Meille ei

sellaista sattunut, mutta tiedän tapauksia. Yleisesti meidät karjalaiset otettiin lämmöllä vastaan, kiitos siitä. Jokainen voi mennä itseensä ja ajatella, haluaako jäädä sodan jalkoihin.

Kun auto tuli meitä hakemaan Kasarmilasta, myymälänhoitaja sanoi minulle: ”Lukitse sinä Suoma ovet”. Minä lukitsin ja kiipesin auton lavalle. Olikohan siinä kohtalo mukana; myöhemmin tavatessani tulevan mieheni hän kertoi, että heidän perääntyessään Taipaleen suunnalta he huomasivat tien varrella kaupan. Kaitilla oli kova nälkä, joten he menivät etsimään sieltä ruokaa. Mieheni oli aukaisut oven, ja minä olin ne aiemmin lukinnut tietämättä toisistamme.

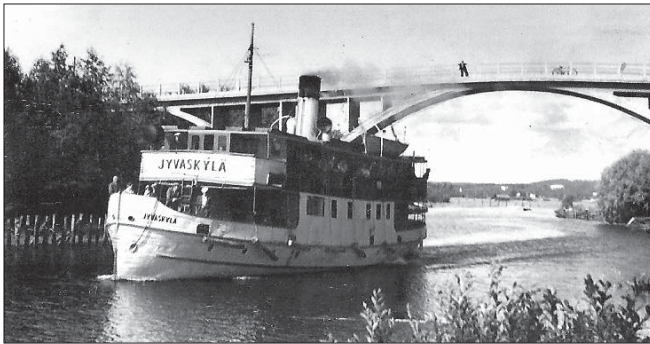
Otin yhteyttä Siirtoväen huoltoon ja kysyin, minne Sortanlahdesta olevat jouduitvat menemään. Sain vastauksen, että Jyväskylän ympäristöön. Tulin Jyväskylään, josta sanottiin, että Korpilahdelle. Neuvottiin menemään Jyväskylä-laivaan, joka poikkeaa Korpilahdelle. Laivalla tapasin erään rouvan, joka sanoi olevansa Korpilahdelta, kertoi sen olevan kaunistaa paikkakuntaa. Ensimmäinen havaintoni olikin korkealla mäellä kohoava kirkon risti, joka näkyi kauas. Ymmärsin, että risti näyttää tien suunnan, sitä kohti kulkiesi on oikealla tiellä. Myöhemmin tästä kirkosta tuli kotikirkkoni.

Laivan lipuessa laituriin, oli suuri joukko sitä vastaanottamassa. Näin joukossa tutut kasvat, serkkuni Oiva oli siellä. Hän tiesi kertoa, missä meidän perhe on.

Korpilahdelta sain heti työpaikan uuteen Pohjois-Päijänteen osuusliikkeeseen, ei tarvinnut lähteä Hämeenlinnaan. Elämäntoverinkin sitten löysin, perustimme perheen. Muutimme

Ripille päässyt Suoma kuvattuna Pyhäjärven Sortanlahdessa Haahtitalon edessä 1943.

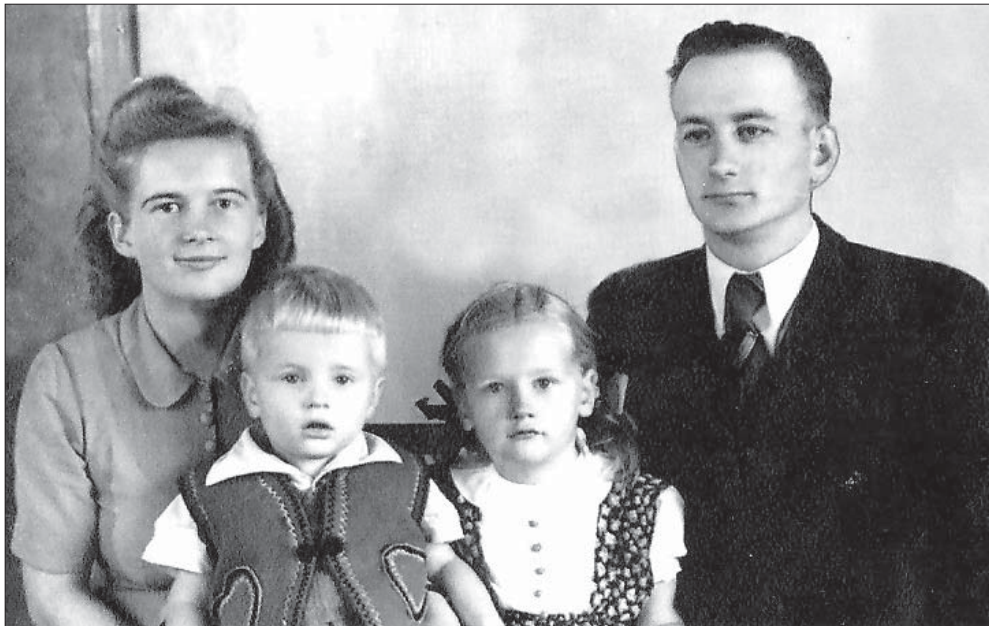
Jyväskylästä lähtenyt laiva vei nuoren siirtolaistytön kotiväen luokse Korpilahdelle, jossa hän nyt erinäisten elämänvaihtojen jälkeen viettää eläkepäiviään.

me perheeni kanssa Suolahteen 1950, jossa mieheni palveli samaa firmaa 30 vuotta, minä hoidin siellä omaa liikettäni. Saimme viettää yhdessä pitkän elämän, liki 60 vuotta.

Takaisin Korpilahdelle palasin 1989, jossa siis nuorena siirtolaistytönä näkemiäni kirkko on nyt koti-

kirkkoni. Taivaan isä on pitänyt hyvää huolta matkalaisistaan. Saan vielä olla rakastavien lasteni, heidän puolisoitensa, lastenlasten sekä lastenlastenlasten ympäröimänä, joten voi sanoa: ”Kiitos sulle Jumalani, armostasi kaikesta”.

SUOMA SAARINEN

Suoma Saarinen perheineen uudella kotiseudulla Suolahdella 1950.

Apurahoja jaossa

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö jakaa yhteydessään toimivista rahastoista apurahoja kaksi kertaa vuodessa.

Apurahan hakijan tulee omata vähintään toisen esivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta, mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt.

Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat. Hakemuksesta tulee selvittää hakijan nimen lisäksi osoite, myös sähköpostiosoite.

Perinnerahasto I:n

apurahat jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.

Arvo Kukon rahastosta

jaetaan apurahat humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Perinnerahasto I:n ja Arvo Kukon rahaston apurahojen hakuaika päättyy toukokuun 2011 loppuun mennessä.

Vapaamuotoiset hakemukset toimitetaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle osoitteella Yrjö S. Kaasalainen Kallenkatu 10 29200 Harjavalta yrjo.kaasalainen(at)luukku.com Puh. 0400 626 770.

Apurahojen jaosta on myös tiedot osoitteessa: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio>Apurahat.

Lehtilaskut tilaajille

Pyhäjärvi-lehden tilauslaskut tulevat lähiaikoina tilaajille koskien kuluva vuotta 2011.

Valtaosalle tilaajista on mennyt perinteiseen tapaan kestotilauslasku vuodesta 2011, osalle taas on lähetetty ns. tasauslasku siitä, mitä tämänvuoden lehdistä on maksettavaa.

Olemme siirtyneet uuteen osoite/laskutusrekisteriin, ja jatkossa kaikki tilaukset laskutetaan kalenterivuodesta eli tammikuun alusta joulukuun loppuun.

Mikäli tilausmaksuissa on epäselvyyttä, ottakaa yhteyttä p. 040 730 2622 tai s-postilla marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi tai pirjo.kiiala@luukku.com

Halutessanne voitte myös siirtää esim. edesmenneen tilaajan lehden uudelle lukijalle ilmoittamalla siitä em. osoitteisiin.

Pyhäjärvi-lehti ilmestyy edelleen 12 kertaa vuodessa, tilaushinta vain 30 euroa / vsk.

Lehti on myös hyvä lahja läheisille, ystäville ja nuoremman polven edustajille. Saatavilla myös alkuvuoden numerot, eli uudet tilaajat saavat myös koko vuosikerran!

PIRJO KIIALA

Vpl. Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitaja

Tilaa oma Pyhäjärvi-lehti
tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi!
Vuoden 2011 tilaushinta 30 euroa.
Soita p. 040 730 2622

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

vpl. Pyhäjärvi

Pääsiäisen ikoneista ortodoksisessa kirkossa

JATKOJA sivulta 1

Ikongrafiassa on useita tapoja kuvata Kristuksen ylösnousemus.

Varhaiskristillisenä aikana ylösnouseminen esitettiin vertauskuvallisesti meripedon suusta ulostulevan profeetta Joonan hahmossa. Kertomus Joonasta ymmärretään ylösnousemuksen vertauskuvana. 200-luvulta lähtien yleistyi ikonitaiheena "Mirhantuojanaiset Kristuksen haudalla". 500-luvulta lähtien käytettiin myös Kristuksen Tuonelaan laskeutumisen ikonina. Mirhantuojanaiset-ikonissa Kristuksen käärinliinat ovat haudassa. Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome ovat Kristuksen haudalla. Ikonissa enkelillä, nuorukaisella, on hohtavan valkoiset vaatteet. Varsinaista ylösnousemuksen hetkeä ei pyritä kuvaamaan, koska evankeliumitkaan eivät sitä kuvaa.

Kun puolen yön aikaan toteutuva ristisaatto palaa kirkon ovelle, lauletaan suljettujen ovien edessä ensimmäisen kerran pääsiäisen tropari "Kristus nousi kuolleista, kuolemallaan kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi". Troparia toistetaan palveluksen kuluessa useita kertoja ja sen laulaminen jatkuu koko pääsiäiskauden. Kaikissa kirkkoissa luetaan pääsiäisen aamupal-

veluksessa Johannes Kryso-
stomoksen (Kultasuu)
pääsiäissaarna.

Kuvat ikoneista ja
tekstin kokosivat

EEVA-LIISA
MIIKKOLA

KAARINA
PÄRSSINEN

TAPAHTUMAKALENTERI

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho tekee kevätretken Wuorelmalle Kärkölään torstaina 28.04. Lähtö Lahden torilta klo 13. Ilmoittaudu ennakkoon Raimolle tai Anterolle. Tervetuloa!

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon kevätretki on la 14.5.2011 Vironperälle Lohjalle ja Ainolaan Järvenpäähän. Ruokailu klo 13 Koivulan Kartanossa Lohjalla. Paluumatkalla nautitaan kahvit. Retken hinta on 40 e/hlö. Lähtö Vanhan Kirkon edestä klo 7.30 ja takaisin Tampereella ollaan n. klo 18.30. Ilmoittautumiset matkan vetäjälle, Laila Innaselle puh. 040-504 9135. Ilmoittautu ihmeessä mukaan!

Kukkojen sukuseuran sukujuhla 11.-12.6.2011 Enonkoskella/Savonlinnassa. Lauantaina ohjelmassa mm. Olavinlinna, höyrylaivaristeily, Kerimäen puukirkko, strutsifarmi, kalanviljelylaitos, teatteriesitys ja kyykkää. Sunnuntaina jumalanpalvelus, sukulounas ja sukujuhla. Ilmoittautumiset ja tiedustelut toukokuun loppuun mennessä Eero Kukko, puh. 050 3560 865. Yhteiskuljetus reittiä Tre-Hki-Savonlinna. Tiedustelut Jari Kukko, puh. 0400 965596. Tervetuloa mukaan!

Kesällä Karjalaan

17.-20.6.2011 Pyhäjärvi
22.-26.6.2011 (juhannus) Sortavala – Valamo – Pyhäjärvi – Viipuri
1.-4.7.2011 Pyhäjärvi
12.-15.7.2011 Viipuri – Käkisalmi – Konevitsa
3.-7.8.2011 Petroskoi – Kizhinsaari – Karhunmäki, Kontunpohja, Kivatsinputous
12.-15.8.2011 Viipuri – Pyhäjärvi – Käkisalmi – Valamo

Tiedustelut: Heli Salminen, puh. 050-5671586
Liikenne Lönnberg, puh. 02-8652110

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Soita tiedot ajantasalle p. 040 730 2622

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: larjava@gmail.com tai 050 3425027. Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-lehden seuraava
numero ilmestyy toukokuussa,
aineistot toimitukseen
viimeistään pe 13.5.2011. mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Salme Rintala ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

**Vuoden 2011
Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
pidetään
SASTAMALASSA 16.-17.7.**

**Järjestäjänä
Vammalan Karjalaiset**

PYHÄJÄRVI-tuotteita

* **Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.
* **Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut
* **Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* **Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

* **Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämme sekä murreseasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

*Vpl. Pyhäjärvi-lehti
toivottaa kaikille
hyvää pääsiäistä!*

